Taxa postala plătită în num. No. 224713/929.

16. Telefon: 8-61. E
Havonta 110, negyed
évre 660, egészévre 12
földre: Havonta 2, n
félévre 12, egészévre 20
detések díjszabás szeri
KELET" az erdélyi és
tóság egyetlen politikai
Cikkeink utánnyomását
rás megjelölésével engedjuk meg.

Dl Ramasetter Róbert

Disztér 2. I. e.

BUDAPEST

KELET

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmentetlen leveleket nem fogadnak el. — Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő: Jánossy Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Strada Cobălcescu 52.

Ára 5 lej

Kedd, 1936. december 15.

5697. ÉV. TEBETH 1. | XIX. ÉVF. 286. SZÁM

Kinában japáneilenes forradalom tört ki

A forradalmárok foglyul ejtették Csang-Kaj-Sek marsallt, a központi kormány elnökét. Nincs kimondott kommunista jellege a forradalomnak

Megtörtént az első összecsapás a nankingi kormánycsapatok és a forradalmi kormány csapatai között

A Távolkelet évek óta forrongó katlanjában: Kinában ismét hatalmas politikai és szociális jelentőségü robbanás történt. Egyes távirati irodák jelentése szerint Kina egyik legjelentősebb tartományában: Shenszi tartományban bolsevista forradalom tört ki, amelynek éle a japánok, illetőleg a japánok kinai előretörésével szemben megalkuvó magatartást tanusító nankingi kormány és annak legfőbb katonai parancsnoka: Csang-Kaj-Sek marsall ellen irányul.

A bolsevista forradalomról szóló hiradást azonban bizonyos fenntartással kell fogadnunk annál is inkább, mert Kina tekintélyes része már előbb is kommunista kormányzat alatt állott, amely kormányzatnak azonban nem volt expanziv jellege. Sokkal valószinübbnek tünik — s egyes jelentések alá is támasztják ezt a valószinüséget — hogy Kinában, vagy legalább is Shenszi tartományban a japánellenes kinai népi erők, köztük a kommunisták is fogtak össze, hogy a nankingi kormány állitólagos árulásával szemben katonai eszközökkel vegyék fel a küzdelmet a japán imperializmus ellen.

Akár bolsevista, akár demokratikus — nemzeti — népfront jellegü is a shenszki kinai tartományban kitört japán forradalom ez nem változtat azon a tényen, hogy Kinában Kuo-Min-Tag nemzeti forradalma óta ez a forradalom látszik legjelentékenyebbnek, amely óriási méretekben fogja befolyásolni ugy a nyugati hatalmak, mint Szovjetoroszország, Amerika és Japán távolkeleti politikáját.

A jelek arra vallanak, hogy a Shenszi tartományban kitört forradalom mintegy válasz akar lenni a Németország és Japán között létrejött kommunista-ellenes paktumnak, amelynek világnézeti külszine mögött kétségkivül a két nagyhatalom közös imperialista törekvései huzódtak meg, részben Szovjetoroszország, részben pedig Kina területi egysége rovására. Nem egészen abszurd tehát az a feltevés, hogy az ujabb kinai forradalom mögött külföldi beavatkozás és támogatás is huzódik meg amely körülmény természetszerüleg rendkivül alkalmas arra, hogy az anélkül is bonyolult nemzetközi helyzetet még kuszáltabbá és még veszélyesebbé tegye.

Egyes verziók szerint az ujabb forradalom mögött egyenesen Japán kezei huzódnak meg, hogy e forradalom kirobbantása által jogcimet nyerjen arra, hogy a kinai eseményekbe még hathatósabban avatkozhassék be. Ezt a verziót azonban megdönteni látszik az a tokiói hir, mely szerint *Arita* japán külügyminiszternek a kinai forradalom kitörése megrenditette állását és az egész Hirota-kormány poziciója megingott a kinai események következtében.

A középkinai forradalomról alábbi tudósitásaink számolnak be:

Csang-Kaj-Sek marsall drámai elfogatása

A középkinai forradalom azzal vette kezdetét, hogy Csang-Hszu-Liang tábornok, aki Shenszi tartománynak az ura, Sian-Fu városában letartóztatta a nankingi kormány központi vezetőjét és Közép-Kina legismertebb vezéremberét: Csang-Kaj-Sek marsallt, egész kiséretével együtt. A marsall kiséretében volt a nankingi kormány belügyminisztere és öt tábornoka is.

Csang-Hszu-Liang ezután maga alakitott kormányt, mely programja első pontjául a japán ellen azonnal meg inditandó háborut tüzte ki. A háboru első támadásának a Kina északi részében elhelyezkedett japán csapatok ellen kell irányulnia.

Csang-Hszu-Liang tábornok ezenkivül követeli, hogy egész Kina térjen vissza a délkinai reformátor: Hszun-Jat-Szen szocializmus fel hajló politikájához

és inditsanak háborut Mandzsuria visszaszerzésére.

A tábornok követeli azonnali véd- és dacszövetség kötését Szovjetoroszországgal.

Kicsoda Csang-Hszu-Liang tábornok?

Csang-Hszu-Liang tábornok Csang-Cso-Lin Mandzsu diktátor fia, aki hosszu ideig nagy szerepet játszott a kinai eseményekben s akit a jobboldali reakció főképviselőjének tekintettek Kinában. Csang-Cso-Lin egyideig a japánokkal dolgozott együtt, ennek ellenére a japánok mégis levegőbe röpitették azt a vonatot, amelyen Csang-Cso-Lin utazott. A merényiet után Japán végleg elhelyezkedett Csang-Cso-Lin örökébe.

A letartóztatott Csang-Kaj-Sek marsall viszont Szun-Jat-Szen doktornak a veje és volt vezető tábornoka, aki annakidején a szovjetorosz kiküldöttekkel együtt vitt sikeres harcot vivott a konzervativ Északkina ellen. Csang-Kaj-Sek később összekülönbözött az oroszokkal és megalakitotta a nankingi kormányt, amely a több részre szakadt és állandó villongásban élő kinai területek között kétségkivül a legszilárdabb kormányzatot képvisete. Ezután Csang-Kaj-Sek kettős küzdelmet folytatott a japán beavatkozás és a kommunista hadseregek ellen.

Csang-Kaj-Sek összejátszott Csang-Hszu-Lianggal?

A kinai helyzet zavarosságát jellemzi az a Reuter-jelentés, mely szerint Csang-Kaj-Sek marsall összejátszott volna Csang-Hszu-Liang tábornokkal, a forradalom vezérével. Éppen ezért Kung volt nankinki pénzügyminiszter, a jelenlegi nankingi kormány miniszterelnöke, közleményt adott ki,

mely Csang-Kaj-Sek marsallt hazaárulónak nyilvánitja

és megvonja tőle a kommunista-ellenes csapatok parancsnokságát.

A nankingi kormány ura a helyzetnek?

A nankingi kormány ma hivatalos jelentést adott ki, amely megerősiti, hogy Csang-Kaj-Sek marsall több kinai előkelőséggel együtt Csang-Hszu-Liangot tuszként letartóztatta. A kormány jelentése egyidejüleg hangsulyozza, hogy Nankingban teljes a nyugalom és a kormány ura a helyzetnek. Tegnap este a kinai kormány minisztertanácsot tartott, amely után közleményt adak ki.

A kormány végrehajóbizottságának helyettes elnöke kijelentette, hogy az ország minden részéből táviratok érkeznek, amelyek bizalmukról és szolidaritásukról biztositják a nankingi kormányt Csang-Hszu-Liang tábornok árulásával szemben.

A nankingi kormány feltevése szerint Csang-Hszu-Liang tábornok tisztjei kezdeményezték a mozgalmat és ő kénytelen volt csatlakozni ahhoz. Csang-Kaj-Sek marsall életéért nem aggódnak, mert Liang tábornok táviratilag közölte a marsall feleségével, hogy férjének nem lesz bántódása. Csang-Kaj-Sek marsall távollétében Kaung-Shan vette át a végrehajtó-bizottság vezetését. Kuang-Shan azt a reményét fejezte ki, hogy a lakosság meg fogja őrizni nyugalmát és igy azonnal végét lehet vetni a forradalomnak.

Sanghajból érkező jelentés szerint tegnap Shenszi tartományban megtörtént az első összecsapás a nankingi kormánycsapatok és Csang-Hszu-Liang zendülő-seregei között. Csang-Hszu-Liang csapatainak létszámát százezerre becsülik.

A nankingi központi kormány sürgősen csapatokat menesztett a zendülés levetésére.

Az egész vidéken megszakadt a vasuti forgalom. Hoj-ing-Sin, a nankingi kormány hadügyminisztere átvette a zendülők elleni hadműveletek legfőbb irányitását. Csang-Hszu-Liang a Tung-Kvan nevü terület stratégiai pontjain, a Honan és Shenszi tartományok közti határmentén vonultatta fel csapatainak nagyrészét.

Nankingban és a többi kinai városokban kihirdették az ostromállapotot.

Egyidejü nankingi jelentés szerint a kantoni kormány biztositotta a nankingi központi kormányt lojalitásáról és katonai segitséget kért számára a zendülők ellen. A központi kormány ma proklamációt intézett a lakossághoz, amelyben nyugalomra inti azt.

Izgalom Japánban

A japán kormány — mint Tokióból jelentik — érthető izgalommal fogadta Csang-Hszu-Liang felkelésének hirét. Politikai körökben azt hiszik, hogy a kormány várakozási álláspontra helyezkedik a kinai eseményekkel szemben. A japán minisztertanács tegnap kétszer is ülésre ült össze. A Domej japán távirati ügynökség ujabb jelentése szerint

Csang-Hszu-Liang, a forradalom vezére, független kormányt alakitott, amely állitólag a szovjetek támogatását élvezi. Japán hirforrások szerint a forradalmi kormány véd- és dacszövetséget kötött a szovjetunióval.

A Domej ügynökség későbbi jelentése szerint a japán kormány, mihelyt jelentést kap a shanszi forradalmi helyzetre vonatkozólag, tanácskozást fog kezdeményezni, amelyben résztvesznek a japán külügyminisztérium, a hadügyminisztérium és tengerészei minisztérium megbizottai, hogy a helyzetet tanulmányozás tárgyává tegyék és Japán magatartása felől döntsenek.

Kinai népfront-kormány alakul?

Egyidejüleg a Daily Herald pekingi tudósitója azt jelenti Londonba, hogy

Mao-Cse-Tung, akit Kina Leninjének neveznek és aki a kinai kommunisták seregének vezére, bizonyos idő óta titkos tárgyalásokat kezdett egy Japán-ellenes kinai népfront kiépitése érdekében.

Mao-Cse-Tung azt állitja, hogy Kinának olyan népfront-kormányt kell alakitania, amelynek vezetésében a kommunisták is résztvesznek.

A német távirati iroda Nankingból szintén azt táviratozta Berlinbe, hogy

nankingi japán körök már hat hónappal ezelőtt tudomást szereztek Csang-Hszu-Liang és a moszkvai kormány tárgyalásairól.

(Folytatása a 10-ik oldalon)

VILÁG TÜKRE

A német pótanyagok

Bizalmas memorandum fekszik előttünk, amelyeket tudomásvétel céljából eljuttattak az összes német kereskedelmi kamarákhoz. Ebben az emlékiratban, amelynek hangja rendkivül tárgyilagos, vezető német gazdasági tényezők és tudósok nyilatkoznak a németországi nyersanyag beszerzéséről és arról, hogy miként kell a külföldi nyersanyaggal takarékoskodni. A bevezető szöveget a müncheni kereskedelmi és iparkamara irta. A munkatársak: Franz Thyssen, Fischer professzor, a különböző kémiai nagyüzemek vezetői és szakférfiai a technikai főiskola hat tanára, a vasutak elnökigazgatói, a fémipari kutató-intézet reprezentánsai.

Három oknál fogva rendkivül érdekes és tanulságos az emlékirat. Mindenekelőtt megmutatja, hogy a pótanyagokkal való kisérletezgetés és az uj pótanyagok után való kutatás tisztára azt a célt szolgálja, hogy a Harmadik Birodalom gazdaságát a háboru kitörése előtt teljesen felkészitsék a háborura. Másodszor igazolja, hogy a vállalkozók és kutatók nagy része, ha rejtett célzásokban is, azon a véleményen van, hogy a mai német politika álmai aligha valósulhatnak meg és a pótanyag előállitása rengeteg pénzt emészt föl. Harmadszor pedig azt igazolja az emlékirat (amely nem a nácipropagandát van hivatva szolgálni, hanem csak egy korlátolt számu társaság belső informálását célozza), hogy Németország milliárdos költséggel valóban megszerzett olyan pótanyagot, amely a háboru kitörése idején részben kedvezőbb beinditást enged, mint 1914-ben.

Hiu dolog, mindig csak viccelődni a különböző német pótanyagokkal. Sokkal fontosabb lenne megtudni, mit készitnek elő, a Harmadik Birodalom retortáiban, laboratóriumaiban és üzemeiben.

Kezdjük a nehézfémek fejezetével. Ezen a téren mint ahogy azt Kohmayer professzor kijelentette, rezet, ólmot, cint, nikkelt és cinket állitanak elő az „országvédelem" céljaira. E nehézfémek számára még nem találtak pótanyagot. E téren nagyon óvatosan kell operálni. „Kivánatos a jövőre — irja a tanár a memorandumban hogy ne tiszta fémeket hozzanak be az országba, hanem inkább ércet és hulladékanyagot. Ennek az az előnye, hogy számos melléktermék is felhasználható lesz, igy elsősorban a cink és a nikkel. Közben vanádiumot is lehet nyerni melléktermék gyanánt, amit a repülőmotoroknál sikerrel lehet felhasználni."

Sokkal jobb a helyzet a könnyü fémek tekintetében. Különösen mágnézium és aluminium dolgában. *Köster* professzor szerint Németországnak Magyarországgal és Jugoszláviával kereskedelmi szerződése van, amely lehetővé teszi, hogy bauxitot nagyobb mennyiségben hozhassanak be az országba. Ezzel azonban nem lehet megelégedni, mert a két ország aligha elégiti ki Németország szükségletét. Az aluminiumot tehát belföldi anyagból kell majd kiválasztani. Ugyanez az eset a magnéziummal is.

Vasérc tekintetében a helyzet elég kedvező Németországra, minthogy az utóbbi években Thüringiában, Baden déli részeiben és az Óriáshegység tájékán uj bányák nyiltak. Az egyik bánya hozzávetőleges becslés szerint 450 millió tonna vasércet rejt. Ujabb eljárások szerint komplikált uton sokkal nagyobb tömegü vasat és acélt lehet szerezni, mint régebben. Az emlékirat ezeket mondja: „Az uj eljárások most vannak próba alatt olyan bányatelepeken, amelyeknek anyagát már ki is lehet aknázni."

Másfelől kimutatják, hogy a jobb külföldi ércek keverése „fölöttébb" előnyös.

Minden ember legfőbb kivánsága:

... a testi és lelki egyensuly. Egészséges ember az, akinél az akarat, a belső ösztön és az erkölcsi világrend harmónikus összemüködéséből alakul ki. Akár előre megfontoltan, akár pillanatok behatása alatt cselekszik, tényked ése a külvilág, a belső erkölcsi én és az ösztönvilág kivánságait egyaránt respektálják és igy egészséges kompromisszumokra képes. A mai embertipus lelkének felnagyobbitott kivetitése a kor szellemét tükrözi viszsza s ez tulkövetelések elé állitja az egyént, ami összemorzsolja az életvitelnek ösztönös és eszményi háztartását. Lelki konfliktusokat idéz elő (parapatiás neurozisok), a betegségek sorozatát teremti meg. Elsősorban emésztési zavarok, hányinger, szédülés, álmatlanság, hevülés, máj-, vese-, epebajok lépnek fel.

A világhirü amerikai Gastro D. a vegetativ idegrendszeren keresztül, tehát mondhatni a lélek idegrendszerén keresztül hat az emberi szervezetre, egyensulyba hozza a megzavart idegpárokat. Tehát érthető, hogy neves klinikusok mint egyik legkiválóbb gyógyszert emlitik. Tapasztalati tény, hogy 10—15 éves idült gyomorbajok esetében rövid Gastro D. kezeléssel a legkitünőbb eredményeket mutatják ki.

Gastro D. kapható az ország összes gyógyszertáraiban és drogériáiban, vagy postán megrendelhető 130 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszertárában Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Nagyon előrehaladottak a fával való kisérletek. A próbák eddigi állása szerint két és félkiló fából egy liter benzint lehet pótolni a fagenerátor utján. A nehezebb autobuszokon és teherautokon kivül kivül még luxusautókat is be lehet rendezni fagázra, valamint kisebb üzemeket is. Faszeszből sikerült értékes, fagymentes repülőmotor-benzint előállitani. Cukrot is készitettek fából, azonkivül fehérje-tartalmu takarmányt. Az elmult háboruban ezek a kisérletek megakadtak kezdeti stádiumukban, most azonban sikerült a cellulozát teljesen cukrositani. Ha meglennének a megfelelő üzemek, akkor a facukrot sokkal olcsóbban lehetne előállitani, mint a természetest.

Thysen nagyon tartózkodóan nyilatkozik a gázositott szénről. Azt mondja, hogy nagy méretben nem lehet benzint előállitani belőle. Véleménye szerint öt éven belül mé gszükség lesz évente 2—4 millió tonna olajnak a behozatalára. Annál optimisztikusabba nitéli meg a kén-szerzés uj metódusait. Szerinte egy harmada a német kénszükségletnek ezen az uton már beszerezhető, később teljesen le lehet a kénbehozatalról mondani.

A Leverkusen-müvek főkémikusa szintetikus gumiról számol be. Szerinte a Németországban előállitott mesterséges gumi bizonyos tekintetben jobb és tartósabb a természetes guminál. Mindenekelőtt ruganyossága sokkal tartósabb. A jelentés szerint a jövőben a szintétikus kaucsuk előállitása háromszor akkora lesz, mint ebben az évben. A jövő év végétől kezdve Németország már nem szorul gumibehozatalra. Számos fémpótló préselt anyagot fognak felhasználni a különböző gépeken.

— A német birodalmi vasutakon *Kühne* igazgató szerint nagy megtakaritások fognak eszközöltetni rézben és ólomban. A préselt guminak nagy hasznát veszik. Ügyelnek a régi és használatból kiselejtezett pléhlemezek felhasználására is. Különös takarékosságot kell tanusitaniok majd az olaj körül. Amiből csak olajat lehet préselni, azt fel fogják használni és pedig nem is egyszer. A textil-hulladékból mesterséges gyapjut fognak előállitani, a gumihulladékokat pedig regenerációs célokra fogják eladni.

A takarékossági rendszabályoktól eltekintve, a memorandum kiemeli, hogy Németország valóban meg akarja az autarchiát honositani. Nemcsak az átlagos szükségletek miatt, hanem főleg a háboru előkészitése céljából. *(h. p.)*

— **Akinek a szivmüködése rendetlen, ugyszintén az, akinél a vérnyomás emelkedésének tünetei mutatkoznak, ugy érhet el erőlködés nélkül megfelelő könnyü székelést, ha reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes „Ferenc József" keserüvizet iszik. Az orvosok ajánlják.**

A Nobel-dij elnöke megindokolta, hogy miért kapta Ossietzki a békedijat

Ossietzki nem vehetett részt a dijak ünnepélyes kiosztásán

Osló, december 14. (Rador.) Alfred *Nobel* halálának évfordulóját ma ünnepelték meg szokásos ceremóniák közepette a Nobel-intézet disztermében. Ossietzki és Saavedra Lamas távolléte miatt, akik nem tudtak személyesen megjelenni, az ünnepség bizonyos módositásokat szenvedett.

Stang professzor, a Nobel-bizottság elnöke beszédében főleg Ossietzkiről beszélt.

— Ossietzki — mondotta — nem tagja egyetlen pártnak sem, nem kommunista, de konzervativ sem. Olyan ember, aki szereti a gondolat- és szólásszabadságot, a szabad versengést a szellem minden terén, nemzetközi terrenumon pedig igyekszik a többi nép által alkotott értékek tisztelettartását elérni a béke bizositása érdekében. Ossietzki nemcsak szimbolum, hanem egy müvet is képvisel. Jelölését éppen ugy, mint a többiét is, alaposan megvizsgáltuk. Ha átnézik azok névsorát, akik Nobel-dijat kaptak, látni fogják, hogy azt különböző felfogásu asszonyok és férfiak kapták meg. A bizottság nem teszi magává a Nobel-dijasok véleményét és nem is szolidáris velük. A bizottság mindenkor csak kötelességét teljesitette: rekompenzálta a békemunkát és más semmit nem tett. A bizottság ezt szabadon teheti, nincs ellenőrzés alá helyezve és senki által sem hagyja magát befolyásoltatni elhatározásában.

Tulhalmozott raktár miatt

az összes gyermek harisnyákat, gyermek szvettereket, gyermek siruhákat reklám céljából vételáron árusitja a

11-es Áruház

CLUJ, REG. FERDINAND 11/a

Az arabok is megjelennek a királyi bizottság előtt

Dr. Hexter sulyos kritikát gyakorolt a királyi bizottság előtt a palesztinai kormány fölemüvelési politikája fölött

Jeruzsálem, december 14. A legfőbb arab bizottság legutóbbi ülésén elhatározta, hogy feladja az angol királyi vizsgálóbizottság bojkottálását. A határozottal szemben erős ellenállást fejtettek ki a szélsőséges elemek, a többség azonban a további bojkott ellen foglalt állást. Hir szerint az arab politikusok a jövő héten jelennek meg a királyi bizottság előtt, hogy megtegyék vallomásaikat.

A „Palcor" értesülése szerint Auni Abdul Hadi vezetésével négtagu arab delegáció indult Irákba és Hedzsászba, hogy az arab uralkodókkal tanácskozzanak a királyi bizottság előtt történő vallomások módozatairól vonatkozólag.

Ujabb arab felkelésre készülnek a terroristák?

Meg nem erősitett hiradás szerint 500 arab érkezett Irákból Transzjordániába, hogy terrorcsapatokat szervezzenek a palesztinai angol csapatok ellen és megfelelő időpontban behatoljanak Palesztinába. Mihelyt egyesülnek a transzjordániai és palesztinai arab bandák, Fanzi bey el Kaukdgi veszi át ujból azoknak vezetését és igy általános felkelés megszervezését fogják megkisérelni a palesztinai angol uralom ellen.

Abdullah emlékirata a királyi bizottsághoz

Az „El Livaa" cimü arab lap megerősiti azt a hirt, hogy Abdullah emir emlékiratot szándékszik átnyujtani a királyi bizottságnak a palesztinai kérdésekről. A memorandumot azonban nem a legfőbb arab bizottság, hanem kizárólag a saját nevében fogja előterjeszteni. A lap értesülése szerint Abdullah nem hajlandó hozzájárulni olyan megoldáshoz, mely Palesztinát elválasztja a többi arab országoktól. Abdullah azt is ki fogja fejteni — a lap szerint —, hogy a Balfour-deklaráció ellentétben áll azokkal az igéretekkel, amelyeket a háboru alatt tettek az araboknak és ellentétben áll a népszövetségi egyezménnyel is.

Ugyanekkor más lapok tudni vélik, hogy a legfőbb arab bizottság legutóbbi ülésén afölött vitatkozott, hogy felkérje-e Abdullaht a királyi bizottság előtt való megjelenésre. Határozatot nem hoztak.

Dr Hexter a kormány földmüvelési politikájáról

A királyi bizottság, mint jelentettük, Ruppin nagyszabásu expozéjának meghallgatása után dr Maurice B. Hextert, a Jewish Agency exekutivéjének nemcionista tagját hallgatta ki, aki kolonizációs kérdésekben nyilatkozott.

Sir Laurie Hammond: Hajlandók a zsidók arabokat foglalkoztatni a Zsidó Nemzeti Alap földjein:

Dr Hexter: Alaposan meggondoltam ezt a kérdést. Csak azt mondhatom: ha az arabok megnyitják munkapiacukat a zsidók számára, ugy mi is mérlegelni fogjuk állásfoglalásunkat.

Dr Hexter ezután a kormány magatartását kritizálta a talajjavitási munkálatok kérdésében. Kijelentette, hogy az ország különböző mocsaras vidékeit kitünően fel lehetne szárítani és termékeny földekké tenni. Hasonlóképpen a hegyvidékeket is termékennyé lehet tenni. Csak megfelelő szanálási munkálatokra van szükség. Hexter kijelentette többek között, hogy a kormánynak nincs helyes áttekintése Palesztina megmüvelhető földterületei fölött. A kormány általában lebecsüli a termékenyités lehetőségeit. Helytelen dolog, hogy a kormány számításainál hipotézisekre támaszkodik; ahhoz hogy kalkulálni tudjon, pontos földregiszterre volna szüksége.

Lord Seel: Az a véleménye, hogy Palesztinában kevés olyan föld van, amelyet ne lehetne termékennyé tenni?

Hexter: Igen. Azt azonban nem állitom, hogy minden négyzetméter föld megmüvelhető. Abból a 600.000 dunam földből, amelyen ma termelnek ,a kormány csak 150.000 dunamot tartott megmüvelhetőnek.

Ujabb terrorcselekmények

Jeruzsálem, december 14. Az utóbbi napokban különböző koloniák ellen támadásokat kiséreltek meg az arabok. Péntek éjszaka Neve Jakob és Atorot koloniákra lövöldöztek. Sebesülés nem történt.

Beiscan és Jenni között az arab terroristák feltartóztattak tizenöt személyautót és kirabolták azoknak utasait. A helyszinre érkezett angol katonák gépfegyvertüz alá fogták a támadókat, a terroristáknak azonban sikerült kereket oldaniok.

St. Zweig: Maria Antoinette

két kötet. Prop. kiadás 570 lap, füzve 99 lej LEPAGE-nál Cluj. Postán utánvéttel.

Hogyan bucsuztatták a bucuresti angolok Edward királyt...

*

Bucuresti, december 14. Sir Edward Windsor rövid bucsubeszédét az angol néphez a bucuresti Metropolitain Klub egyik fényes termében hallgatta meg e sorok irója. Ez a klub a román fővárosban élő angolok és amerikaiak zártkörü klubja. Az ember itt valóban ugy érzi magát, mintha Angliában lenne... Bár az arcokon s az emberek mozdulatain és viselkedésén nyoma sincs a közmondásos angol hidegvérnek. A férfiak idegesen rágják rövidszáru pipájukat és szabálytalanul pöfékelnek. A hölgyek arcáról mély megrendültséget lehet leolvasni, egyik társaságtól a másikhoz cikáznak, a szemük ki van sirva... Mindenki az óráját nézi, mindenki igyekszik a terem végén levő hatalmas rádiókészülék körül helyet foglalni...

Amerikai ujságirókollégám karonfogva kisér a termen át s szinte tulzott diszkrécióval magyarázgat.

*

Az egyik asztaltársaságnál egészen fiatal angol férfi beszél.

— Miért ne dönthetné le Edward a konzervatizmusnak nevetséges falait... miért ne dobhatná szemétdombra a parókákat s miért ne vethetne egyszer véget a közéletünkben még ma is kötelező középkori maskaráknak? Ha Kemál modernizálni tudta Törökországot, miért ne modernizálhatná Edward Angliát? Az egész ország mellette van, a tömegek!...

Van a társaságban baldwinista is, aki szárazon mondja ki itéletét:

— Huszonöt éven keresztül tanulta a mesterséget s vette fel nagy fizetését, mint trónörökös s most nem teljesiti a kötelességét!...

Mély fotőjben, a zajos társaságtól elhuzódva, ül magába merülve az egyik bucuresti bank angol igazgatója. Szemmelláthatólag nagyon megviselte a londoni krizis.

Általában megdöbbentő mennyire szivükre vették ezek a hazájuktól oly messzire elkerült angolok királyuknak az ügyét. Amikor Baldwin bejelentette az uralkodó lemondását, a bucuresti angol klubban sokan sirtak.

Az uj királynak távolról sincs olyan népszerüsége, mint Edwardnak. A yorki hercegről tudják, hogy Mosley lorddal, az angol fasiszták vezetőjével tartott fenn szoros baráti kapcsolatot.

A krizis alatt arról is szó volt, hogy Edward a kenti hercegnek adja át a koronát, aki ugyan fiatalabb, mint a yorki herceg, de fia van s igy a prezumptiv trónörökös férfi lehetett volna. A kenti hercegnél azonban más volt a baj; felesége, Marina görög hercegnő, aki nyiltan vetette magát közbe bátyja, György görög király érdekében, politizálgatásával elveszitette Anglia szimpatiáját.

De senki sem aggódik azért, hogy a yorki herceg, most már VI. György király, a fasisztákkal tartott fenn kapcsolatokat. Az angol király nem politizál.

*

A rádió már a londoni leadót továbbitja. A speaker a kamara ülését adja le. Csak néhány perc választ el Edward szózatától. A teremben mély csend van, mindenki a készülék körül foglal helyet. A készülék most néma. Az arcokon megilletődöttség ül. A várakozás hurjai megfeszülnek. Az óra mánusa éjfélt mutat.

Végre felhangzik Edward kellemes, férfias baritonja... a király bucsuzik alattvalóitól. Soha ennyi ember még nem hallgatott egy rádiótovábbitást... egyformán megilletődött arcok figyelnek, Indiában és a Fokföldön, Kanadában és Uj-Zélandban, Irországban és a bucuresti Metropolitain Klubban...

S a hideg, a merev angolok megilletődve hallgatták ifju királyuk bucsuját... a hölgyek arcán peregni kezdenek a könnyek, a férfiak arcán megfeszülnek az izmok... amikor arról beszél, hogy elhagyja az országot s ki tudja mikor tér vissza.

A bucsuszózatnak vége. Edward megtört hangon mondja: „God save the King". (Védd meg Isten a királyt). A Metropolitain Klub angoljai mintha misén volnának, utána mormolják: „God save the King"...

Edward az örökifju, mesebeli herceg, az elegáns világfi, a vigkedélyü, könnyelmü Edward elment. És magával vitt minden angolnak a szivéből egy darabot.

A Metropolitain Klubban gyászos a hangulat, olyan mint temetés után. (h. e.)

— **Kongresszust tartanak Bucurestiben az ország szolgabirái. Bucurestiből jelentik:** Holnap és holnapután tartják kongresszusukat a fővárosban az ország összes prétorai. A kongreszuson résztvesz Iuca belügyminiszter és Bârca államtitkár is **és azon Popp I.**, a romániai prétorok **szövetségének vezetője** elnököl.

Averescu marsall harmadik cikke Mussolini milánói beszédéről

„Mielőtt a határokhoz hozzányulnának, patakokban fog ömölni a vér"

Bucuresti, december 14. (Az Uj Kelet tud.) Az Inderptarea, a néppárt lapja, mai számában **Averescu** marsall harmadik cikkét közli **Mussolini** emlékezetes revizionista beszédével kapcsolatosan. Előző két irásában, amelyeket ismertettünk, a marsall azt igyekezett bizonyitani, hogy Románia és Olaszország között a legjobb viszony állt fenn és hogy a román politika hibának és tévedéseinek számlájára irandó, ha ez a viszony az utóbbi időben elhidegült. Hivatkozott a marsall azokra a tárgyalásokra, amelyeket személyesen folytatott Mussolinival s amelyek során Mussolini teljes jóindulatának adott kifejezést Romániával szemben. Mai cikkében a beszéddel magával foglalkozik a marsall, akinek szemmellátható törekvése az, hogy tompitsa Mussolini szavainak élét és annak jelentőségét a nemzetközi politika szempontjából bagatelizálja.

„Indokolatlan volt a Mussolini beszéde körüli vihar"

Cikkének bevezetésében kijelenti a marsall, hogy teljesen indokolatlan volt az a vihar, amelyet Mussolini beszéde a román sajtóban kirobbantott. Különösen meglepte a marsallt az Universul magatartása, miután e lap alapitójaként olyasvalakit szerepeltet, akinek származásához és nemzetiségéhez kétség nem férhet. (Az Universult ismeretesen az olasz Luigi Cazzavillan alapitotta.)

„Severingben tartózkodtam azokban a napokban. Valaki felhivott telefónon és kérte, adjam hozzájárulásomat az Olaszország elleni támadáshoz, miután az összes pártvezérek ebben az értelemben nyilatkoztak meg. Kitérő választ adtam és időt kértem, hogy tüzetesebben megvizsgáljam a történteket. Jónéhány nap mulva sikerült megszereznem a beszéd hiteles szövegét. Minden további nélkül meggyőződtem arról, hogy rossz uton járnak az emberek és abban a hitben, hogy egy képzelt baj ellen küzdenek, ténylegesen zavart keltettek. Biztos és nagyon komoly forrásból megtudtam, hogy ebben a beszédben semmi figyelemre méltó nem volt. Elégtétellel állapitottam meg, hogy a sajtó egy részében kiváltott vihar indokolatlan és sajnálattal láttam, hogy valósággal ellenséges magatartást vesznek fel egy baráti országgal szemben, amely a multban nem egyszer nyujtotta felénk baráti segitő kezét.

Amikor Olaszország nem akart hozzájárulni Velence és Olténia cseréjéhez

Csak egyetlen egy ilyen esetet akarok megemliteni.

Olaszországnak meg kellett kapnia Velencét és a hozzátartozó szárazföldet. Felvetődött az a gondolat, hogy Ausztria kompenzációképpen kapja meg Olteniát, amelyet az osztrákok néhány évtizeden át megszállva tartottak. Lamarmora tábornok azonban kijelentette, hogy ehhez a cseréhez nem járulhat hozzá, mert szomoru napja volna az olasz egyesülés történetének, ha egy olasz tartomány csak egy testvérországtól kivánt áldozat fejében kerülne vissza az anyaországhoz.

Mi volt a milanoi beszédben?

Mi volt a valóságban a milanoi beszéd? Nem más, mint az Olaszország és szomszédállamai közötti viszony analizise. Romániát egyáltalán nem emlitették. Igaz ugyan, hogy elhangzott az a kijelentés a milanoi téren, hogy Magyarországot megcsonkitották. Tény, hogy Magyarország elveszitette nem magyar tartományait; nem lehet azonban Romániát hibáztatni ezért a 18 év előtti tényért, amelynek előidézésében Olaszország épp olyan részes volt, mint mi. Miért haragudnánk meg, midőn egy olyan tényt állitanak, amelyet mindenki tud s amelyet mindenki annakidején magáévá tett? Reánk vonatkozik talán? Avagy ugy teszünk, mint az ember, akinek vaj van a fején és kimegy a napra? Ime, milyen nevetséges hiába estünk.

Az olasz miniszterelnök szerint a Dunamedence érdekegyensulya csak abban az esetben állitható helyre, ha Magyarországgal igazságot tesznek. Ez nagyon világos; de nem tudom, hogy mi miért haragudnánk meg miatta? Mussolininek meg lehetnek a maga véleményei, az a tény pedig, hogy mi Olaszország barátai vagyunk, távolról sem jogosit fel arra, hogy megcenzurázzuk kormányának véleményeit addig, amig azokat ugy fogalmazzák meg, hogy a mi érdekeinket nem érintik és anélkül, hogy országunk nevét emlitették volna.

Igaz, hogy emlités történt négymillió, a határon kivül élő magyarról is, de semmisem jogosit fel bennünket anna kfeltevésére, hogy ezalatt bennünket értettek. Mi ismerjük jól multunkat s mindazon országrészek történetét, amelyek a mai Romániát alkotják, és nincs okunk feltételezni, hogy mások ne ismerjék ezt. Tudunk disztingválni őslakosság és beszivárgott lakosság között és ezt a disztinkciót bizonyára mások is ismerik.

Nem lehet monopolizálni az olaszok rokonszenvét

Van még egy pont a milanoi beszédben: az, ahol Mussolini szimpátiáit fejezi ki a magyar nép iránt és dicséri annak katonai erényeit. Talán monopolizálni akarjuk az olaszok rokoszenvét? Nem annyit jelent ez, hogy nyitott kapukat döngetni? Ismerem jól Olaszországot, annak összes társadalmi rétegeit, és tudom, milyen szimpátiának örvendünk az olasz lélekben. Hiba tehát ennek ellenkezőjét feltételezni. Több mint három évig éltem ebben az országban, közel hatszáz katonatársam közt. Mindegyik rokonszenvvel és szeretettel viseltetett és ezek az érzelmek érintetlenül mgmaradtak mindmáig.

„Nincs örök szerződés, de a határokhoz nem lehet nyulni"

1916 augusztusában a délmoldovai fronton voltam, seregem élén. Egy igen intelligens és mély kulturáju politikussal folytatott beszégetésem során kijelentette, hogy Olaszország közbenlépése mitsem jelent az antant hatalmak számára. Megjegyeztem azonnal, hogy az angolok mellett az olasz hadsereg az egyetlen, amely a maga országhatárain kivül harcol. Igaz — hangzott a válasz — de nem kell elfelejteni, hogy az osztrákokkal állnak szemben. Azt válaszoltam, hogy Munténiában több hadosztály ellen harcoltam, amelyek közül egyetlen egy tartozott az osztrák-magyar hadsereghez. Ezzel azonban több dolgom volt, mint az összes többiekkel.

Sokat beszélnek a békeszerződések revizióról. Nem tudom, hogy valaki is idézni tudna egy örök időre szóló szerzódést. Kezemben van egy könyv, amely felsorolja a XIX. században kötött összes nemzetközi szerződéseket. Nos, valamennyi revidiálva lett. Igy volt ez a multban és igy lesz ez a jövőben is. Hiszen szemeink előtt módositják a világháboru nyomán kötött szerzódéseket. Egyes politikusok szerint a határok problémája az égető kérdés. Hát mit gondolnak ezek, hogyan lehet a békeszerződéseket ebből a szempontból módositani? Nyilvános gyülések és grandiózus megnyilatkozások utján? Teátrális nyilatkozatok révén? A határokhoz nem lehet hozzányulni, csak miután patakokban ömlött a vér. Minden beszéd ebben a tekintetben nem egyéb, mint vásári áru.

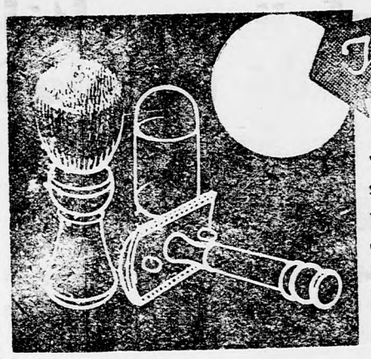
Innen hiányzik valami, hogy ne feszüljön a bőre borotválkozás után. Ezért előtte mindig dörzsölje be arcát egy kis Niveával.
CREMA NIVEA

Ma uj ötszázlejesek kerülnek forgalomba

Hétfőn piacra dobták az uj százlejeseket

Bucuresti, december 14. (Az Uj Kelet tud.) Ma, december 15-én a kincstár uj ötszázlejes bankjegyet bocsátott ki. Az uj ötszáz lejeseken ugyanaz a rajz lesz, mint az eddigieken, de más szinárnyalatokban. A pénz papirja tiszta fehér lesz, vékonyabb és finomabb, mint az eddigi. A pénz rajzait a következő szinárnyalatokból állitják össze: sárga, sötét- és világoskék. A kép uralkodó szine a sötétkék. A bankjegy terjedelme: 157x85 cm., amelyben a fehér szélek is benne értendők. A rajz terjedelme 147x75 mm., a hátsó kép nagysága 140x66 mm.

Őfelsége arcképe is más lesz. Az uj pénznemen a király arca profilban lesz ábrázolva a hegyivadászok egyenruhájában. Rajta lesz a pénzen Traian képe is. Az ujtipusu ötszáz lejeseknek a célja, mint hivatalosan közlik, hogy a legutóbb kibocsátott ötszáz lejeseket együtt a régi, nagyformáju ötszázasok fokozatos beváltására szolgáljon.

Az uj százlejes érmeket, amelyeknek forforgalombahozatalát már előre jeleztük, december 14-én, hétfőn már piacra dobták. Az uj 100 lejesek fokozatosan fogják felváltani az eddig forgalomban volt érmeket. Azt hiszik, hogy az uj százlejeseket szerencsés összetételüknél fogva, nem lehet olyan könnyen hamisitani, mint a most a forgalomból kivonásra kerülő ezüst százasokat.

Ujra napirendre tüzte az Universul a városok „elidegenitésének" kérdését

Miről panaszkodik az egyik chisineui olvasója az Universulnak

Bucuresti, december 14. Az Universul az utóbbi hetekben ujra élénk antiszemita propagandába kezdett, amely alighanem szintén az Adeverul és Dimineataval folytatott harcának következménye. Az a sorozatos támadás, mely az ország legnagyobb lapja részéről éri az ország zsidó lakosságát, a legsulyosabban mérgezi meg a közéleti szellemet és terjeszti az antiszemitizmus tévtanait a román polgárság ama körében is, amely eddig nem nagyon vett tudomást az antiszemita izgatásokról. Az Universul legujabb számának első vezércikke a városok „elidegenedésével" foglalkozik. A lap megállapitja, hogy csak látszat az, mintha a csatolt területek városaiban a romanizálási folyamat fejlődne. Az, hogy ezeknek a városoknak nyilvános helyein és uccáin többet beszélnek románul, mint azelőtt, nem kell tévedésbe ejtsen senkit. Például itt van Bucuresti, ahol a statisztikák azt mutatják, hogy soha nem volt nagyobb az idegen lakosság, mint a háboru után. Budapest után Bucuresti az a város, amelyben a legtöbb magyar lakik és a zsidók száma — különösen a külföldről átszivárgott zsidóké — állandóan növekszik az ország fővárosában. A lap megállapitja, hogy ezek nemcsak egyszerü szavak, hanem komoly statisztikai számok. A lap fenntartja magának a jogot, hogy később bizonyitékokkal is igazolja állitásait. A legsulyosabb probléma, hogy a városi ingatlanok lassan-lassan román tulajdonból idegen, vagy pontosabban nemromán tulajdonba mennek át. Ez nemcsak Bucurestiben van igy, hanem a vidéken is. Ennek igazolására egy Chisineuból kapott levelet idéz a lap, amely a következképpen hangzik:

„Chisineu városában, Basarabia székhelyén és Románia második legnagyobb városában, bár a békekötésnél a román elem kisebbségben volt az idegennel szemben, mégis az ingatlanok és a központi fekvésü épületek nagyrésze a régi moldovai bojárok, földbirtokosok és benszülött moldovai kereskedők tulajdonában volt. Rögtön a határok megállapitása után Chisineut elözönlötték az idegenek, akik elmenekültek a „bolsevista menyországból", *amelyet szintén ők teremtették meg és beözönlöttek a befogadó és áldott Romániába. Itt földalatti tevékenységet kezdtek és ugyanakkor megkaparitották a román kezekben lévő vagyonokat.* Igy sikerült aztán, hogy néhány év lefolyása alatt alacsony áron felvásárolják az ingatlanokat, amelyek az ő bejövetelük előtt románok kezében voltak olyképpen, hogy nem létezik Chisineu központjában olyan ingatlan, amelynek tulajdonosa nem idegen, illetve zsidó."

Az Universul azt igéri, hogy részletesen tér vissza erre a kérdésre. Még mielőtt ez megtörténne, a fenti Chisineuból keltezett levélnek néhány furcsaságával akarunk foglalkozni. Azt irja a levéliró, hogy ezek az idegenek a bolsevista menyországból szöktek át, de egyben ők is valósitották meg a bolseviki menyországot. Nem nehéz felismerni, hogy e megállapitásban sulyos ellentmondás lelhető fel. Ugyancsak azt irja, hogy ugyanazok, akik államellenes tevékenységet fejtenek ki, megkaparintották azokat a házakat, amelyek azelőtt a bojároknak voltak a tulajdonai. Akik földalatti tevékenységet fejtenek ki, legyenek azok zsidók, vagy nemzsidók — kommunisták. Akik pedig házakat vásárolnak Chisineu központjában, kapitalisták. Az ellentmondás itt is egészen nyilvánvaló és nehezen tudjuk elképzelni, hogy olyan komoly lap, mint az Universul, ezt a két furcsaságot komoly bizonyitékokkal tudná igazolni.

Ha pedig ama bizonyos statisztikákról beszélnénk! 1930-ban népszámlálás volt Romániában, melynek adataiból minden az égvilágon kiderülne. Kiderülne minden hamisitás, amelyet a zsidóság rovására az utolsó 2—3 évben követtek el, a hivatalos statisztika adatai kivennék a lelkiismeretlen propaganda lehetőségét az antiszemita demagógia kezéből. Sajnos azonban ezek az adatok még nem kerültek nyilvánosságra. Olyképpen, hogy előre is kételkedünk az Universul által beigért bizonyitékok hitelességében.

„OLLA" GUMMI
Preservativ. Negyven évi tapasztalat garantálja a legmodernebb minőséget, „OLLA" Cristalin és „OLLA" Tropic-selyem. Minden gyógyszertárban és drogériában. Ügyeljen az „OLLA" márkára.

Dr. Becsky Irén orvosnő (a wieni Lázár-gyermekklinika v. aszisztense) vezetése alatt álló

Gyógypedagógiai Otthon

felvesz bejáró és (korlátolt számban) bentlakó gyermekeket.

Sikerrel gyógyit:

Beszédhibát, dadogást, halló-némákat, nehezen nevelhető gyermekeket (notórius hazudozást, lopást, korai sexualitást, dührohamot), gyermek-idegbetegségeket. Eredményekről számos referencia.

CLUJ, Calea Regele Ferdinand Nr. 71

Imponáló bensőséggel ünnepelték a cluji kongresszusi zsidó templom fennállásának félszázados évfordulóját

Legközelebbi program: középiskola és kulturház. Felekezeti frakciókra való különbség nélkül ünnepelte Ardeal zsidósága a cluji kongresszusi hitközséget

Cluj, december 14. Lélekemelő ünnepség szinhelye volt vasárnap, dec. 13-án a cluji Regele Ferdinand uti nagy zsidó templom. Félévszázados jubileumának megünneplésére egybegyült Cluj zsidóságának szine-java, a hitközség és a helyi zsidó intézmények kiküldöttei, akik teljesen megtöltötték az erre az alkalomra gyönyörüen feldiszitett templomo. Az ünnepély az énekkar által müvészien előadott „Má tauvu"-val vette kezdetét, majd **Rabetz** B. főkántor a kórus kiséretével a XXIV. zsoltárt „Szöu Söorim"-ot adta elő, mély áhitatot keltve.

Dr. **Weinberger** Mózes főrabbi lépett ezután a szószékre és román nyelven imát mondott Őfelségére és a Haza boldogulására és fejlődésére. Mememlékezett a templomépitőkről, azok lelkes munkájáról és kiemelte, hogy különösen a mai világban milyen fontos szerepe van a templomnak, a hitélet fejlesztésének és gyakorlásának, az ifjuság helyes szellemben való nevelése szempontjából. A hitközség és a templom egyetlen menstvára a zsidóságnak, amely évezredek óta áll fenn, küzd meg minden ellene irányuló szellemmel és irányzattal. A templom az egyetlen hely, amely az öröm és bánat, a boldogság és bizony elég gyakran a szomoruság szinhelye is Itt talál enyhülést és vigasztalást, megnyugvást és kielégülést az élet viszontagságaiban elfáradt, istenéhez vágyódó zsidó lélek. Ezért kell a hitközséget, a templomot szeretni, ápolni és védeni! Rámutatott az elődök gigászi munkájára a templom megépitése, a hitközség megszervezése körül szerzett érdemeikre és azon reményének adott kifejezést, hogy ezt a templomot a mai és a jövendő vezetőség és hitközségi tagok apraja-nagyja ugyanolyan szeretettel és odaadással, áldozatkészséggel és fáradsággal fogják megvédeni, tovább fejleszteni, hogy örökké hirdesse Isten dicsőségét.

A mély hatást keltett beszéd után dr. **Lövy Ferenc,** targumuresi főrabbi, a Rabbiegyesület elnöke lépett a szószékre és lendületes szavakkal mutatott rá mit jelent a templom a zsidóság és az emberiség számára. Megelégedéssel állapitja meg, hogy amit az ősök nagy szeretettel és áldozatkészséggel épitettek, azt a méltó utódok továbbfejlesztik. Isten áldását kéri az egybegyült ünneplő közönségre és a kohaniták áldásával áldja meg az egész gyülekezetet.

Zsidó középiskolát és kulturházat

A nagyhatásu beszéd elhangzása után az énekkar a CXVIII. zsoltárt adta elő. A királyhimnusz éneklésével befejezést nyert az ünnepély első része.

A közönség átvonul a kistemplomba, ahol dr. **Fischer József** hitk. elnök, v. kamarai képviselő, román nyelven üdvözölte a megjelenteket, külön üdvözölve a helyi zsidó intézmények és testvérhitközség megjelent kiküldötteit, vázolta a hitközség feladatát vallási és kulturális téren. Rámutatott, hogy elődeink milyen értékes örökséget hagytak reánk: hitközséget, templomot és iskolát, melyek további ápolása, fenntartása és fejlesztése, kiépitése a mi feladatunk. Ezen ünnepélyes alkalommal fogadják meg, hogy méltóak lesznek elődeinkhez, azok áldozatos munkáját tovább fejlesztik és a még hiányzó, de életszükségletet képező **zsidó középiskolát, kulturházat és Talmud Tórát létre fogják hozni.**

Az üdvözlő beszédek

Az elnöke beszéd után az egyes zsidó intézmények üdvözölték a jubiláns hitközséget. A cluji orth. izr. hitközség nevében **Herschkovits** Imre alelnök mondott hatásos üdvözlést, kiemelve a két hitközség több mint négy évtizedes békés és harmonikus együttműködését. Azon reményének adott kifejezést, hogy ez a békés együttműködés továbbra is fennmarad és lehetővé fogja tenni, hogy a két hitközség közösen oldja meg azon sulyos problémákat, mint pld. a zsidó középiskola felállításának kérdését.

A satumarei hitközség nevében **Princz** Armin hitk. elnök mondott bensőséges üdvözlést. A cluji orth. Chewra Kadisa nevében **László Gyula** elnök üdvözölte a hitközséget. Haladjon továbbra is a megkezdett uton, — mondotta — épüljön és fejlődjön a város és az egész zsidóság üdvére és jólétére.

A Goldmark Filharmónikus Zsidó Zeneegyesület nevében dr. **Vass Zoltán** orvos mondott üdvözlő beszédet, melyben kiemelte, hogy annak a hatalmas, nagyvonalu és sokoldalu kulturális munkának, amelyet ez a hitközség fennállása óta kifejt, beletartozik a Goldmark létesitésének és támogatásának munkája is. Kivánja, hogy ez a hitközség továbbra is zavartalanul fejthesse ki programját. Az árvagondozó nevében **Kelemen Bernát** elnök hozta el az ardeali zsidó árvagondozó testvéri üdvözletét. Kivánja, hogy ez a templom, amely a hitközséget méltó módon szimbolizálja, viruljon és fejlődjön, dacolva időkkel és áramlatokkal.

A Poale Cedek zsidó iparosegylet nevében **Nussbaum Mihály** tolmácsolta a cluji zsidó iparosok őszinte jókivánságait és rámutatott arra, hogy milyen szükség van a hitközségekre, amely a zsidóságot egybekapcsolja.

A Cluji Jótékony Zsidó Nőegylet őszinte együttérzését és örömének kifejezését dr **Spitzer József** tolmácsolta. Rámutatott arra az együttműködésre, melyet ez a hitközség és a Nőegylet már évtizedek óta eredményesen kifejt.

Az üdvözlések elhangzása után **Lax** Salvator titkár felolvasta a beérkezett üdvözlő táviratokat és leveleket: Dr Adorján Armin elnök az Ardeal-Banati Orsz. Izraelita Iroda nevében gratuál, Wesel Albert főrabbi az Orth. Központi Iroda elnöke szivből fakadó üdvözletét küldi a templomát jubiláló hitközségnek és minden egyes tagjának. Továbbá a târgumuresi, caransebesi, timisoarai, brasovi, chiseneui, salontai, oradeai, sannicolaulmarei, sft. gheorghei, odorheiui, stb. hitközségek és rabbik üdvözlő irásait.

Grosz Frigyes, a hitközség egyik legrégibb vezetőségi tagja megindultan vázolta a multat és emlékeit, hálát ad az Istennek, hogy megérni engedte ezt a fenséges mai napot. Büszkeséggel látja, hogy az elődök munkája nem volt hiábavaló, mert megértő és áldozatkész utódok méltó módon vezetik tovább ezt a nagyjövőjü hitközséget.

Sipos Jenő előljáró a hitközség jövőbeni feladatait vázolja. Ha elődeink — ugymond — hitközséget alapitottak, templomot épitettek és iskolát adtak nekünk, akkor a mi kötelességünk azokat továbbfejleszteni és épiteni azt, ami még hiányzik. Feltétlen szükséges a kulturház, amely nélkül egyetlen zsidó kulturális megmozdulás sem képzelhető el.

Az ünnepélyt dr **Fischer** József záróbeszéde fejezte be. Javaslatára az egybegyült ünneplő gyülekezet hődító táviratot küldött őfelségének a királynak, biztositván a trón és haza iránti törhetetlen ragaszkodásáról és szeretetéről, kérve további atyai támogatását a zsidóság irányában. Ugyancsak üdvözlő táviratot küldött Victor Iamandi kultuszminiszternek, mint az egyházak legfőbb védőjének és vezetőjének, biztositván a zsidóság lojális ragaszkodásáról és hüségéről és kérve támogatását hitközségeink irányában.

A sikeres ünnepély előkészitésében nagy érdemei vannak Sipos Jenő előljárónak és Lax Salvator tanár, hitközségi titkárnak.

Ötvenezer főnyi tömeg tüntetett Satu-Maren Vasile Lucaci szobrának leleplezésén

Inculet, Pop Valer miniszterek és Stelian Popescu beszédei

Satu-Mare, december 14. Vasárnap zajlott le Satu-Maren Lucaci Vasile szobrának leleplezésével kapcsolatban az a nagy antirevizionista gyülés, amelyen 50 ezer paraszt vonult fel Maramures, Somes, Bihor és Cluj megyékből. A kormány tagjainak megérkezése után menet alakult, amely az állomásról az uj közigazgatási palota felé vette utját, ahol Nicolae Popovici püspök beszélt méltatva a nap jelentőségét. Ez a palota — mondotta — élénk tanusága lesz az itteni román uralomnak. Itt lesz mindörökre, itt kell hogy legyen az igazság helye, mert csak az igazság törvénye által irányitott uralom tart örökké.

Ezután *Inculet* miniszterelnök-helyettes átadta az uj palota kulcsait a város vezetőinek, hangoztatva, hogy a palota a román lélek uj lakhelye kell, hogy legyen. Ardeleanu prefektus mondott köszönetet, majd a megjelentek a szomszédos parkba mentek, ahol Vasile Lucaci szobránál 11 órakor megkezdődött az istentisztelet. Al. *Russu* dr. és Valer *Pop* miniszter szólalt fel.

Miután ismertette a „sisesti oroszlán" élettörténetét, Valer Pop a következőket mondotta: Vasile Lucaci szimbólum volt. Az ő rabsága a hegyeken tuli románok rabságát jelképezte és az a tavasz, amely Lucaci szabadságát hozta magával, a mi nemzeti egységünk és felszabadulásunk hajnalát jelentette, amely véget kellett, hogy vessen az évszázados szenvedéseknek.

Vasile Lucaci bronzba öntött arcmása mint azon elhatározásunk szimbóluma fog itt állani, hogy megőrizzük megdönthetetlen jogainkat.

A szenátus, a kamara képviselői után Stelian *Popescu* beszélt az antirevizionista liga nevében, majd utolsónak Ghizer professzor, a német lakosság nevében szólalt fel. Hangoztatta, hogy Lucaci tette lehetővé számukra ősi nyelvüknek szabad használatát a templomokban és iskolákban.

Az összes felszólalóknak *Lucaci* lelkész, Vasile Lucaci fia mondott köszönetet.

Satmari tudósitónk jelenti: A satumarei Lucaciu ünnepség és antirevizionista nagy gyülés falusi résztvevői [illegible] antiszemita kilengéseket rendeztek az ünnepségek kapcsán. Jóllehet a satumarei rendőrség, a hatóságok és számos román személyiség mindent elkövetett az excesszusok megakadályozására, [illegible] zetésével a rendőrség a legnagyobb erélyel igyekezett elháritani a kilengések elfajulását és különösen *Popovici* halmi primár és *Dragos* szolgabirók fejtettek ki nagy erőfeszitéseket a brutalizálások megakadályozására. [illegible] Pansam kvesztor ve-

Ugyancsak satumarei tudósitónk jelenti, hogy *Inculet* helyettes miniszterelnök nem utazott vissza Bucurestiből Satumareről, hanem Carei mellett vadászaton vesz részt.

Olvassa az Uj Keletet

Olvassa az Uj Keletet

Olvassa az Uj Keletet

Olvassa az Uj Keletet

Két község románjai tüzifát kérnek Cluj városától

A kisebbségek gunyolódnak velünk, mert nekik van tüzifájuk, nekünk pedig nincsen.

Cluj, december 14. Hétfőn délelőtt száz főből álló falusi küldöttség jelent meg a cluji városházán. A clujmegyei Popesti és Corus községek minden épkézláb férfija eljött a polgármesterhez, hogy bejelentsék: nincsen tüzifájuk, megfagynak ebben a hidegben. Dr. Anca Cornél alpolgármester fogadta a küldöttséget, akiknek nevében dr. *Pop* Alexandru adta elő a két község panaszát. Néhány szóban elmondotta, hogy Popesti és Corus községekben nincsen egy szál tüzifa sem, mert erdejüket kisajátitották a város részére, viszont az ellenértékképpen beigért más erdőséget nem kapták meg, mert a törvényes eljárások még nem értek véget.

— Ezek itt becsületes emberek — mondotta a küldöttség megbizottja — nem vetemednek arra, hogy jogtalanul vigyenek fát a város erdejéből, pedig nincs mivel fütsenek. Fagyoskodnak ebben a hidegben. Kérik a város vezetőségét, hogy érdemleges megoldással vessen véget a két falu nyomoruságának, adjanak fát a román parasztoknak, akik alapját képezik Romániának és akik nélkülözések között élnek. A két község panaszát már nem egyszer terjesztette irásban a város vezetősége elé, eddig azonban eredmény nélkül.

A küldöttség tagjai közül néhányan is elő hozakodtak panaszukkal. Méltányos orvoslást kértek, mert — mint az egyik mondotta — a kisebbségek csak gunyolhatnak minket, hogy nincs mivel befütsünk, nekik pedig van".

Anca dr. alpolgármester kijelentette, hogy az ügyet a legközelebbi időközi bizottság elé terjeszti, mert elismeri, hogy a két község követelése jogos. Hangsulyozta, hogy akárhogyan is, de karácsonyra fát teremtenek elő a két község számára. A küldöttség ezután megnyugodva elvonult.

A belügyminisztérium elrendelte a békeszerződések óta elnyert állampolgárságok revizióját

A jobboldali sajtó és az antiszemita pártok nyomásának engedve adta ki a rendeletet a belügyminisztérium

BUCURESTI, december 14. (Az Uj Kelet tud.) *A belügyminisztérium megdöbbentő rendeletet adott ki, mely az ország minden sarkában óriási visszhangot kelt. Ismeretes, hogy Hertz Márton bucuresti könyvkiadót az ellene levezetett vizsgálat után megfosztották állampolgárságától. Ezzel kapcsolatban a jobboldali, főleg antiszemita sajtó megujitotta azt a régi követelését, hogy a kormány rendelje el a háboru után adott állampolgárságok felülvizsgálását. Az antiszemita sajtónak ez az évtizedes követelése azon a legendán alapul, hogy a háboru után sokezer zsidó jutott be az országba, akik törvénytelen uton szereztek maguknak állampolgárságot. Miután 1930 óta az ország közvéleménye hiába követeli, hogy a népszámlálási adatokat nyilvánosságra hozzák és azoknak az alapján cáfoljanak rá a „zsidó beözönlésről" szóló vádakra, nem lehetett még vitázni sem ezekkel a nyilvánvaló ferditésekkel, hiszen a háboru utáni Romániából komoly kivándorlás indult meg a zsidók részéről, nemhogy ide vándoroltak volna be. Ugy látszik azonban a kormány nem kiván meggyőződni arról, hogy milyen komoly alapja van a jobboldali sajtó és jobboldali pártok követeléseinek, hanem a belügyminisztérium mai rendeletével ugy intézkedik, hogy felülvizsgálják a békeszerződések, vagy az 1924 évi törvény alapján elnyert állampolgárságokat. A csatolt területeken az összes prefektusok esetről-esetre fogják felülvizsgálni megyéik kimutatásait és azokat, akik tévedésből, vagy csalárd uton szerezték meg állampolgárságukat, törlik az állampolgárok közül és ennek megfelelő módon járnak el velük szemben.*

Rajtaütésszerü vizsgálatot tartott Sigheten a satmari váminspektor

Csempészés gyanuja miatt kilenc üzletet lepecsételtek, de hármat nyomban feloldottak a zár alól

Sighet, december 14. Szombat délelőtt valóságos hadszintérré változott a sigheti főtér. Szombat lévén, az üzletek legnagyobb része zárva volt és tulajdonosaik mit sem sejtve az imaházakban ájtatoskodtak, amikor Coseceanu Lucian satumarei váminspektor fegyveres határőrök kiséretében megjelent a főtéren és kilenc üzlet elé őrséget állitott és lepecsételte azokat.

A váratlan esemény nagy riadalmat keltett a városban és a legkülönbözőbb találgatások keltek szárnyra. Végül a következőket tudták meg a kereskedők:

Lucian váminspektor feljelentés alapján pénteken feltartóztatta Satu-Maren a sigheti kereskedők által feladott postacsomagokat. Több szállitmányt vizsgált át, majd szombat reggel Sighetre érkezett és kilenc kereskedő üzletét lepecsételte. Három kereskedő nyomban igazolta magát és üzleteiket ki is nyitották. Hat kereskedő üzlete azonban továbbra is lepecsételve maradt és vasárnap a kereskedők jelenlétében tartott vizsgálatot az üzletekben a váminspektor. A vizsgálat eredménye még ismeretlen.

Január 31-én rendkivüli közgyülés dönt az ügyvédi numerusz klauzuszról

Törvényjavaslat készül a „román etnikai elem tulsulyának" biztositásáról

Bucuresti, december 14. (Az Uj Kelet tud.) Az Országos Ügyvédszövetség tanácsa vasárnap összeült, hogy megvitassa azokat a kérdéseket, amelyeket a Szövetség ismert körrendelete napirendre tüzött. Az ügyvédi numerus clausus kérdésében éles vita fejlődött ki a szembenálló szempontok képviselői között. Végül olyan megegyezés jött létre, hogy január 31-re összehivják a szövetség országos közgyülését az összes kamarák delegátusainak részvételével. Ha a delegátusok nem jelennének meg megfelelő számban, ugy a február 7-r összehivandó közgyülés minden körülmények között határozatképs lesz. Ezen a közgyülésen fogják megfogalmazni az Ügyvédszövetség kivánságait a román nemzeti elem helyzetére vonatkozólag és a román elem tulsulyának biztositása érdekében törvényjavaslatot fognak kidolgozni, amely — a tanács üléséről kiadott közlemény szerint — „racionális" arányt fog felállitani. A román és nemromán (zsidó) ügyvédek között.

A numerus clauzus kérdésének megvitatása után megszavazták az ügyvédszövetség és az ügyvédi nyugdijpénztár 1937. évi költségvetését. Megállapodtak abban, hogy az ügyvédek nyugdijazási korhatára hatvan év, vagy 35 évi szolgálat legyen. Betegség esetén ez 15 évre szállitható le. Kimondották a perbeszéd-bélyegilletékek felemelését és ebben az értelemben mgfelelő módositó javaslatot készitenek. Végül a tanács hozzájárult ahhoz, hogy az összes kamarák dékánjai jogszerinti tagjaivá váljanak a központi tanácsnak.

Az uj banktörvény limitálja a bankok kiadásait és megtiltja a tulzott betéti kamatot

Hogyan tevődik össze a bankok legfőbb tanácsa

Bucuresti, december 14. (Az Uj Kelet tud.) Az 1934 májusában kihirdetett banktörvény módositására vonatkozólag törvényjavaslatot dolgozott ki Cancicov pénzügyminiszter. A javaslat megszigoritja a banktörvény amugyis szigoru jellegü intézkedéseit és arra törekszik, hogy egyrészt szigoru ellenőrzés alá helyezze a különböző pénzintézeteket, másrészről megakadályozza a tisztességtelen bankkereskedelmet és a bank nevével való visszaéléseket.

A módositó javaslat értelmében uj bank alapitását a legfőbb banktanácstól kell kérni. E tanács tagjai a következők lesznek: A Banca Nationala kormányzója és egyik igazgatója. A pénzügyminisztérium két kiküldöttje, kik közül egyik a legfőbb számvevőszék tanácsosa, a másik elismert pénzügyi szaktekintély kell hogy legyen. A legfőbb gazdasági tanács egy delegátusa, az igazságügyminisztérium két kiküldöttje, akiket a bucuresti tábla tanácsosaiból választanak ki, a központi szövetkezeti bank, a kereskedelmi, iparkamarák, a mezőgazdasági kamarák és a munkakamarák szövetségének egy-egy kiküldöttje, a fővárosi kereskedelmi iskola pénzügyi tanára, a bankszövetség három delegátusa, akiket a pénzügyminisztérium választ ki, az összes bankkategóriák által javasolt kilenc személy közül. Egyike ezeknek a delegátusoknak a vidékről rekrutálandó.

A javaslat a következő bankkategóriákat állitja fel: kisbankok 10 millió lejnél kisebb, középbankok 10-től 60 millióig terjedő és nagybankok 60 millió lejnél nagyobb alaptőkével.

A bankok általános költségei, a fizetett kamatokat kivéve, nem haladhatják meg a kihelyezések 5 százalékát. Huszmillió lejnél kisebb alaptőkével rendelkező pénzintézeteknél a kihelyezések 7 százalékát érhetik el az összköltségek. Tilos a jövőben a bankoknak az illető intézet müveleteivel, rezsiköltségeivel és a piac általános helyzetével nem kvadráló betéti kamatot fizetni. Hasonlóképpen tilos a betétesek rekrutálása terén a pénzintézetek méltóságával össze nem férő eszközöket használni, mint aminő fizetett ügynökök alkalmazása és tulzott reklám volna.

A legfelsőbb banktanács kilenc tagja jelenlétében határozhat. A bankok müködésének engedélyezésével kapcsolatos határozatait a tanács nem tartozik indokolni. Az igazságszolgáltatási fórumok számára a tanács határozatai kötelezőek.

— **Marton Ernő előadása a cluji Wizo-ban.** A cluji Wizo ma délután tartja meg a Salom klubban harmadik kulturdélutánját, amelynek keretében dr. Marton Ernő tart előadást. Vendégeket szivesen lát a vezetőség.

Az elegáns nő talizmánja:

Mon Atout kölniviz

Csodatevő kölniviz, amely megnyitja a siker utját, a szerencse felé vezet... Hány vágy, hány álom valósult meg, hála ennek a csodálatos kölniviznek! Édes és légies illata felülmulhatatlan finomságot kölcsönöz és azt a hóditó bájt, amely első pillanattól lenyügöz. A MON ATOUT kölniviz a talizmán, amelytől az elegáns nő sohasem válik meg. Mindenütt, a bálon és az estélyen, a teákon és a fogadtatásoknál, a legelegánsabb mondén összejöveteleknél, a szalónok tündéri világában a MON ATOUT kölniviz bóditó illata diszkréten és könnyen lebeg, a romanticizmust terjeszti, a meleg és finom nőiességet.

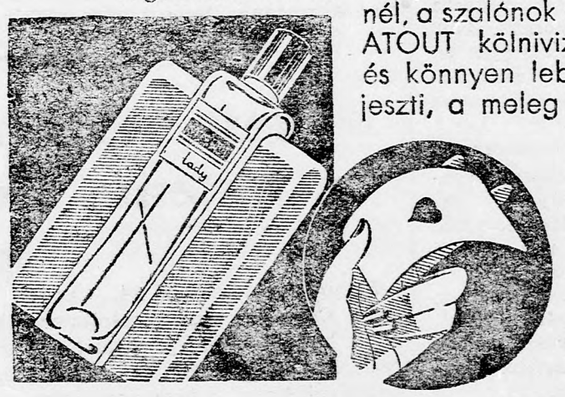

MON ATOUT kölniviz a hires „LADY" gyár egyik legsikerültebb kreációja.

VALÓDI CSAK EREDETI ÜVEGEKBEN

MON ATOUT

KÖLNIVIZ

Bécsben megnyilt a világ egyetlen bohóc-muzeuma

Bécs, december hó.

Egészen uj és a maga nemében igazán példátlan gyüjtemény ez, amely a napokban nyilt meg a Hirschengasseban. Véletlenül éppen a 25-ös házban, amely valaha az ugynevezett „barna-ház" volt, az osztrák nemzeti szocialisták párthelyisége és központja. A hajdani hitlerista fellegvában ma a hazafias arcvonal hatodik kerülete székháza van. Az emeleteket lakásoknak adták ki, leginkább köztisztviselőknek. Az egyik „partájt" Heino Seitlernek hivják. Kétségkivül nem mindennapi ember, foglalkozására nézve rendőrtisztviselő, aki a talált tárgyak osztályán müködik, amellett iró és lapszerkesztő, egész sereg szaklapot ad ki, amelyek mind — a bécsi konyha specialitásaival foglalkoznak. Mindezt azonban csak mellékfoglalkozásként üzi, igazi érdeklődése és szenvedélye egészen más területekre ragadja. Körülbelül negyed évszázada, hogy ritka kollekció összegyüjtését fáradozik, amelyet bohóc-muzeum néven most adott át a nagy nyilvánosságnak.

Seitler gyermekkorában már ellenállhatatlan vágyat érzett a szinház, vagy legalább a cirkusz iránt. Legszivesebben clownnak ment volna, ha apja, aki bécsi rendőrigazgató volt, a leghatározottabban ellene nem szegül „müvészi" ambicióinak. Igy lépett ő is, atyja nyomdokain haladva, a rendőrség kötelékébe, de nem hütlen régi szerelméhez, a cirkuszhoz, a bohócsághoz sem. Seitler maga is egyike a legkitünőbb bohócoknak, már rengeteg ajánlatot kapott cirkuszigazgatóktól, varietéágensektől, de most már nem akar fellépni. Megmarad annak, ami — a világ legelső bohócteretikusa, akinek kisujjában vannak az összes trükkök, az öt földrész clownjai ugy tekintenek föl reá, mint a legelső szaktekintélyre. Tőle kérnek tanácsokat és hozzáfordulnak mesterségük minden ügyes-bajos dolgában.

Ma már negyven és ötven közt van, a haja deresedik.

— Büszke vagyok rá — mondja —, hogy szolgálatot tehettem a tudománynak, amikor megvetettem alapját egy vadonatuj tudományágnak, a clownológiának. Minden foglalkozásnak, legelsősorban a müvészi foglalkozásoknak, megvannak az elméleti alapjai, amelyeknek rendszerbe foglalása kutatómunkát és kitartó buvárkodást igényel. A „bohóctudomány" igen messzire szétágazó valami, gyökerei mélyen benyulnak a pszichológia, az esztétika és a filozófia területére.

Elmeséli, hogy már fiatal korában ismeretséget kötött Bécsben egész sereg internacionális hirü artistával, kiváltképpen kora nagy clownjaival. Azután irogatni kezdett cikkeket, elméleti essayket a cirkusztanról, artistaiskoláról, bohócságról. Levélváltásba kezdett a világ valamennyi bohócsztárjával, barátságba keveredett velük, elhalmozták levelekkel, képekkel, ajánlásokkal, emléktárgyakkal, amelyek megvetették a muzeum alapját.

— Mivel foglalkozik jelenleg? — kérdezzük.

— Összeállitom a világ első clownlexikonját. Ismerem valamennyit személyesen, fejemben vannak a clown-dinaszttiák családfái, a nemrég meghalt Fregoli épp ugy baráti körömhöz tartozott, mint Belding, a Rivelsek, a Fratellinik, a Cavallinik, Bronettek, Toto vagy Grock. Ismerem polgári nevüket, származásukat, tartózkodási helyüket, tudom hol és hányszor léptek föl és kartotékot vezetek valamennyi specialitásukról.

Körülvezet a muzeumon, amely valóban rendkivül érdekes. Páratlan képsorozat mutatja be a clown-figura történetét keletkezésétől fogva napjainkig. A bohóc mai formájának eredete az ó-angol misztériumjátékokra nyulik vissza, amelyekben a clownok az elhunytak jó és rossz szellemeit testesitették meg. Innen származik maga az angol „clown" elnevezés is. Ezek az ó-angol szinjátszók, akik rendesen nem voltak hivatásos szinészek, arcukat liszttel vagy festékkel hófehérre mázolták és fejükre három vérvörös hajcsomót ragasztottak, a purgatórium lángnyelveinek szimbolumaképen. A fehérre meszelt arc mindmáig tradició maradt a bohócoknál, söt a legtöbb, főleg Angliában még ma is viseli a vörös kontyokat. Igy a clown öseredeti mivoltában vallásos figura volt, aki a misztériumjátékokban nem egyszer vaskos humorával a világi elemet képviselte.

Látható a gyüjteményben Tom Belling, az első „dummer August", ritka szép daguerrotypen, számos festmény, fénykép, rajz, akvarell társaságában, a clownoknak majdnem hiánytalan portrésorozata, több ezer darab. Külön érdekességei a muzeumnak a leghiresebb cirkuszelőadások programjai és plakátjai, nemcsak a modern korból, hanem régi évszázadokból is. A muzeumhoz hatalmas könyvtár is tartozik, abban minden valamirevaló könyv megtalálható, amely cirkusszal, artistákkal, bohócokkal foglalkozik. Közöttük sok a nagyértékü kéziratos munka. Óriási fasciklusok őrzik a nagy clownok leveleit, feljegyzéseit, naplóit, más fascikulusokban a clown-irodalom bibliográfiája van összeállitva. Aki cirkusztörténettel tudományosan akar foglalkozni, annak ez a könyvtár és muzeum felbecsülhetetlen szolgálatokat tehet.

Külön osztályokban vannak felhalmozva mindazok az adatok, amelyek a clown szerepét mutatják az irodalomban és képzőmüvészetben. Egy másik alosztály azt a cimet viseli: A clown, mint reklámfigura. Egy harmadik alosztály neve: A clown a filmen. Óriási kötetekben vannak összegyüjtve a világ legjobb cirkusz- és clown-tréfái, fogásai, trükkjei, viccei. Sok százra tehető azoknak a levélpapiroknak, névjegyeknek, gyászjelentéseknek, ujsághireknek száma, amelyek mintegy hatszáz bohócot tartanak evidenciában. Külön vitrinben van a muzeum legfélthetettebb darabja, a hires Tom Bellingnek okmányilag hiteles clown-jelmeze és clown-fővege. Napokig nézelődhet a látogató Seitler kincsei között, amelyek példátlan szeretettel, de ritka szakértelemmel és történeti tudással is vannak összegyüjtve és rendezve.

Karácsonyra

a legnagyobb választékot,
a legjobb minőségeket,
a legfigyelmesebb kiszolgálást
a szokásos olcsó leszállitott

karácsonyi árakon ezidén is

HELLER & MOLNÁR

divatáruházában Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 15.

KÖZGAZDASÁG

Románia és Ausztria uj fizetési egyezményt kötöttek

Bucuresti, december 14. (Az Uj Kelet tud.) Most került aláirásra az a román-osztrák fizetési egyezmény, amely az eddigi magán-clearinget megszünteti és az osztrák sillingre nézve ugyanazt a negociabilis rendszert vezeti be, amelyet a német márkára nézve alkalmaznak.

A Banca Nationala és az osztrák nemzeti bank között létrejött egyemény szerint a romániai export ellenértékét a jövőben az osztrák jegybank külön globális számlája javára fogják befizetni és nem magánbankoknál, ahogy eredetileg tervezték.

Az osztrák jegybank ezenkivül hozzájárult ahhoz, hogy a román sillingkövetelés terhére havonta 12 ezer effektiv sillinget bocsát a B. N. R. rendelkezésére, amely ebből az Ausztriába utazók valutaigényléseit fogja kielégiteni.

Nem terjeszti ki a kormány a patenta fixa alapján történő adózást

Bucuresti, december 14. (Az Uj Kelet tud.) *Cancicov* pénzügyminiszter alig néhány héttel ezelőtt jelentette ki a bucuresti iparkamara beiktatási ünnepsége alkalmával, hogy a kormány a patenta fixa adózási rendszer kiterjesztését határozta el. Ennek a kiterjesztésnek két iránya is lett volna: elsősorban a patenta fixa alapján adózók adóalapját 300 ezer lejre emelték volna fel, másodsorban pedig az iparosokra és kézmüvesekre is alkalmazták volna a patenta fixa adózást.

Ujabb értesitések szerint a pénzügyminisztérium a patenta fixa kiterjesztésétől eltekintett, mivel állitólag meggyőződött volna arról, hogy a kereskedők tulnyomó többsége ma is patenta fixa alapján adózik és igy további kiterjesztésre nincsen szükség.

Ugyanakkor azonban tovább tartja magát az a hir, hogy a kormány egyébbirányu adóreformjait rövidesen keresztülviszi. Eme „reformok" között szerepel elsősorban a részvénytársaságok adójának felemelése, valamint a fogyasztási és forgalmi illetékek növelése a középértékek felemelése által.

Holnap, 16-án este 9 órai kezdettel,
a katolikus gimnázium disztermében

CHANUKA-EST

a cluji zsidó ifjusági szervezetek rendezésében

Nivós müsor!

Az est jövedelme teljes egészében a Keren Kajemeth Löjiszrael javára megy.

Nobel-dijas
Thomas Mann
József Egyiptomban
600 lap, nagy alak, füzve 211 lej. A nagy trilógia utolsó kettős kötete. — Thomas Mann: Jakob, kötve 158 lej, József, kötve 158 lej. LEPAGE-nál Cluj. Postán utánvéttel.

Arlejtések

Muresmegyei prefektura: Január 21-én Sovata község határában fekvő muntele Scaunului erdőből 1083 hektár 43 ár területen levő faanyag eladása. Kikiáltási ár 15,622,696 lej. Óvadék 782.000 lej. Információk a muresi prefekturán és a sovatai erdőhivatalnál.

Sighisoarai erdőfelügyelőség: December 30-án a következő famennyiség eladása: ciucmegyei Bársava közbirtokosság tulajdonát képező Muntele Fágetului erdőből 9.55 hektár területen levő szerszámfaanyag. Kikiáltási ár 150.000 lej. Óvadék 7500 lej.

Jibert község (Târnava Mare megye): December 21-én 534 köbmétert kitevő 380 szál tölgy építőfa eladása. Hivatalos becslés 189.550 lej. Óvadék 5 százalék. Információk a primarian.

Bacăui prefektura: December 29-én a bacăumegyei Mondăneasa állami erdőből 13.718 szál fa és más faanyag eladása. Hivatalos becslés 3,100.827 lej. Információk a bacăui prefekturán és a bacăui erdőigazgatóságon.

Brasov városa: December 22-én Stâna Navrei erdőből 1500 köbméter fenyőfaanyag eladása. Egy köbméter kikiáltási ára 180 lej. Óvadék 14.000 lej. Információk a városházán.

Dacia község (Târnava Mare megye: December 23-án 4595 köbmétert kitevő tölgy építőfaanyag eladása. Hivatalos becslés 167 ezer lej. Óvadék 5 százalék. Információk a községházán.

Sebesi kerületi erdőigazgatóság: December 23-án a következő famennyiségek eladása: Târnava Mare megyei Cuciulata község határában fekvő Harham erdőből 63.78 hektár területen levő faanyag. Hivatalos becslés 259.874 lej. Óvadék 13.000 lej.

Sighisoarai erdőfelügyelőség: December 22-én a muresmegyei Bilbor közbirtokosság erdőjéből 9.50 hektár területen fekvő faanyag eladása. Kikiáltási ár 302 ezer lej. Óvadék 15.100 lej. Információk a sighisoarai erdőfelügyelőségnél és a toplitai erdőfelügyelőségnél.

Salonta város: Január 11-én aszfaltuttestrészt kezelési munkálatainak tiz évre való kiadása. Óvadék 5 százalék.

Mihai Viteazul katonaiskola (Tg-Mures): December 19-én tanulóknak szükséges felszerelés és egyenruha beszerzése. Előirányzat 71.000 lej.

Deda község (Mures megye): December 31-én 18.055 köbméter fenyő épületfa és 15.381 köbméter bükk épületfa eladása községi erdőségből. Óvadék 63.300 lej. Információk a primarian.

Munkaügyi minisztérium: December 21-én vaságyak és éjjeliszekrények beszerzése. Óvalék 5 százalék. Információk a minisztérium gazdasági ügyosztályánál.

Timis-torontali prefektura: December 31-én 2570 köbméter zuzott kavics beszerzése. Előirányzat 1,347.3000 lej. Óvadék 5 százalék.

Sibiui VII. hadtestparancsnokság: Január 9-én két vagon textil- és bőrhulladék eladása.

Miért mondott le tulajdonképen Edward király?

Az „öreg gárda" kihasználta a király lemondatására a Simpsonné esetet, mert az uralkodó önállóan gondolkodott államügyekben és demokratikus álláspontjat akarta érvényesiteni az uralkodásban

London, december 14. A Windsori herceg, aki VIII. Edward néven 325 napig uralkodott az angol világbirodalom fölött, még péntekről szombatra virradó éjszaka elhagyta Anglia területét. Szombaton királlyá proklamálták VI. György néven Edward öccsét a yorki herceget. Ezzel az aktussal az angol király dráma és alkotmányos válság forma szerint véget ért. De csak forma szerint, mert lényegében az angol közvélemény sokáig nem fog még napirendre térni a király lemondása fölött. Az angol sajtóban, amely a válság napjaiban rendkivül tartózkodóan viselkedett, most egyre-másra jelennek meg a cikkek, amelyek a király lemondásának mélyebb okait kutatják. Ugylátszik ezekből a cikkekből, hogy

VIII. Edward lemondásának nem a Simpsonnéval tervezett házasság volt az egyedüli oka.

Amit Bernhardt **Shaw** szatirikus éllel megirt, hogy VIII. Edward nem akarta vállalni az uralkodás terheit és inkább faképnél hagyta a trónt, mintsem mindennap Baldwin képét legyen kénytelen látni, most több angol napilap komoly formába ismétli meg. Ám ugyanakkor egy másik hang is felütötte a fejét a londoni sajtóban, amely homlokegyenest ellenkezőleg itéli meg a válság okait. E szerint

a király számára nemcsak hogy nem volt terhes az uralkodásból reá háruló kötelesség, hanem tulságosan komolyan vette azt és feladatában érvényesiteni akarta demokratikus meggyőződését, mire az összes reakciós angol erők összefogtak és végül is olyan szituációt teremtettek, amely lemondását elkerülhetetlenné tette.

Az alábbiakban Grard **Hamilton** ismert angol ujságiró cikkét közöljük, amely érdekes uj megvilágitásban közli a krizis okait.

A király önállóan elindul a nyomorvidékre

„György király — irja Hamilton — ideális tipusa volt az alkotmányos monarchiának. Vagyis György király esetében biztos lehetett mindenki abban, hogy mindig azt fogja tenni, amit miniszterei ajánlottak neki. Mint egy intellektuálisan nem nagyon tulterhelt gentleman nézeteit mindig alá tudta rendelni környezete véleményének és kormányának „tanácsa" volt az a zsinór mérték, amelynek alapján az államügyekről tárgyalt. Az angol nép 35 esztendő óta királyától egy udvarias mosolyt, jól ápolt szakállt és egy kellemes szivart várt. V. György királynak az volt a végzete, hogy teljesitményei e követelményekben ki is merültek.

Ahogyan azonban **György** király egészen más ember volt, mint apja, éppen ugy VIII. Edward és elődje között is óriási volt a különbség. Alig helyezték el V. György király holttestét örök nyugvóhelyére, a Buckingham palota atmoszférája egyszerre elektromos feszültséggel telt meg. Az ifju király uralkodásának első pillanatától kezdve tanuságot tett arról, hogy

nemcsak önálló akarata van, de el is van szánva arra, hogy saját gondolatait fogja használni akkor, ha olyan problémák megoldásáról van szó, amelyek véleménye szerint a királyi kötelességek körébe tartoznak.

A délwalsei nyomor vidéken tett utazása a szószoros értelmében alarmirozta a miniszereket. Senkisem tett a királynak javaslatot erre az utazásra. Hallatlan dolognak tartották, az illetékes körök, hogy az uralkodó egyedül határozta el magát a nyomorgó bányavidék meglátogatására, V. György uralkodása alatt az ilyen utazások csak a megfelelő reszortminiszter kérésére történtek meg és noha annak a nyomornak a nagy részét, (amelyet a király személyesen akart megismerni és enyhiteni) sikerült elrejteni szemei elől, mégis nem lehet eltagadni, hogy a **király sokkal többet látott, mint amennyit programszerüen látnia szabad lett volna.**

Megmozdul az „öreg gárda"

Amikor kiderült, hogy **Edward** király nem hajlandó megelégedni másodkézből származó információkkal azokban az esetekben, amikor személyes tapasztalataival szerezheti meg az információkat, a Buckingham palota „öreg gárdája" megkezdte az ellenállási akciót a király kivánságaival szemben. Udvari körökben jól ismerték a király és Simpson asszony többéves baráti kapcsolatait. De akármilyen különöseni s hangzik, az uccának fogalma sem volt erről a barátságról. Hogy hol és mikor ismerte meg a király Simpson asszonyt, az még ma sem egészen világos, valószinü azonban, hogy a jelenlegi hadügyminiszternek a felesége lady Diana Duff **Cooper** mutatta be **Simpson** asszonyt az akkori walesi hercegnek.

Mit mondott a bradfordi püspök

Noha az amerikai és kanadai ujságok hosszabb idő óta keltették már a hangulatot Simpson asszony ellen, a bomba december 2-án, kedden robbant, amikor **Blunt** doktor a bradfordi püspök egy egyházfői kongresszuson a következő kitételeket használta:

— A koronázás jótékony hatásának Isten akarata szerint két alapköve van. Az egyik, hogy a király maga, higyjen imában és odaadásaiban — és nem volna illő dolog, ha erről a dologról többet mondanék, mint azt, hogy kivánom számára az isteni kegyelmet, amelyre oly sürgős szüksége lesz, ha kötelességét teljesiteni akarja, mert a király is éppen ugy ember, mint mi. Remélni akarjuk, hogy a király tudatában van annak, hogy az isteni kegyelemre szüksége van. Sokan közülünk hőn óhajtják, hogy a király pozitivebb jelét adja annak, hogy ennek tudatában van. Engedtessék meg nekem, hogy ebből az alkalomból rámutassak egy olyan körülményre, amely véleményem szerint döntő jelentőségü, ha helyesen fogjuk fel a koronázás szent aktusát. Arról van szó, hogy a király megkoronázásakor reprezentativ szerepet tölt be. Személyes álláspontja és szándéka magánügye és mint egyes ember éppugy meg van a joga, hogy lelkiismeretének őre legyen, mint akármelyik más embernek. A koronázás alkalmából azonban a királyságnak eszméjét testesiti meg, ugy ahogy azt az angol nép elképzeli.

Nagyon régen nem történt már meg, hogy egy angol püspök ilyen szavakat használt volna uralkodójával szemben. Ezek a szavak csak bevezető akkordjai voltak annak a kampánynak, amelyet az összes reakciós erők a király ellen inditottak. A canterbury érsek azzal fenyegetőzött, hogy

nem fog urvacsorát szolgáltatni a királynak, ha a Simpson asszonnyal tervezett házasság megvalósul.

A királynak erre a fenyegetésre adott klasszikus választ: „Figyelmeztetem Önt, hogy én a feje vagyok az Ön szervezetének," a sajtónak csak egy töredéke közölte le.

Baldwin a király tervezett házasságát arra használta fel, hogy lemondásával fenyegetőzzék és azonkivül azt is kilátásba helyezte, hogy mindegyik más pártot megfogja akadályozni abban, hogy kormányt tudjon alakitani.

Angol királyok morganatikus házasságai

Tulajdonképpen mi oka volt ennek a lármának? Minden történelemkönyvből kiderül, hogy az angol uralkodók szivesen házasodtak össze polgári nőkkel. VIII. Henrik hat felesége közül nem kevesebb, mint négy volt polgári származásu. Anne Hyde II. Jakab első felesége egy olyan kiváló uralkodónak volt az anyja, mint Anna királynő. IV. György walesi herceg korában feleségül vette a szép Mrs. Fitzherbertet. Igaz, hogy ezt a házasságot később, mint érvénytelent, megsemmisitették, ám korántsem azért, mert a házasság morganatikus volt, hanem azért, mert a szóbanforgó hölgy élete végéig buzgó katolikus volt.

Ugyancsak nem állja meg a helyét az „öreg gárda" mosakodása, — fejezi be cikkét Hamilton — amely azt hozza fel ürügyül, hogy Simpsonné kétszer el volt már válva. Tény az, hogy az angol nép azon a véleményen volt, ha Simpsonné jó az angol királynak, akkor jó az angol népnek is. Az öreg gárda azoban, amilyen gyorsan csak lehetett, lemondásra kényszeritette az uralkodót, mert látta, hogy nem tud vele olyan könnyedén bánni, mint ahogy apjával tudott s mint ahogyan reméli öccsével fog tudni.

Két cionista hitközség

— Deva és Hateg —

Este jöttem Dévára, de nem pihentem le, amig föl nem kerestem a zsidó népi mozgalmak erélyes, régi és céltudatos reprezentánsát, dr. Szegő Ernőt. Érdekes férfipéldány. Tömött, fehér bajusz, élénk fiatalos szemek, magas homlok. Tartása, beszéde, gesztusai csupa kultura. Amit közéleti munkájáról, harcairól és eredményeiről mond, mindazt meggyőződés füti és bizonyára nemes önzetlenség. Régi (talán nem örökre elmult) szabadelvü idők morálja, a kimondott szó szentsége, a közérdek mindenekfölöttisége érzik beszédéből. Tartása, mint egy diplomatáé. Senki nem gondolná, hogy a szölichoti imáknál ő az első a templomban, és inkább maga megy le sürgős esetekben a patikába, semhogy szombaton receptet kelljen irnia.

A rabbival, Fischer Gyula főtisztelendő urral is este találkoztam a templom melletti bet hamidrasban, ahol szives volt tájékoztatni Deva zsidóságáról.

Szervezett zsidó hitközség csak száz éve áll fenn, de a sarmisegetuzai emlékek szerint bizonyára a rómaiak idejében is éltek zsidók errefelé. A hitközség (elnök: dr. Lőrincz Jenő) létszáma körülbelül ezer lélek, javarészt kereskedők, 32—35 iparos család mellett aránylag sok intellektuel: orvos, ügyvéd, tisztviselő.

A chevra (elnöke: Lauffer Vilmos) egyik uj intézményét „Nér Tomid" néven dr. Szegő Ernő szervezi. Az alakulatnak csak olyanok lehetnek tagjai, akik halottaik emlékére legalább tizezer lejes alapitványt tesznek. — Nőegylet (özv. Erős Aladárné) akciói: télen tüzelőfa a szegényeknek, zsir, burgonya, didergők felruházása. Valamikor, amikor jól ment, népkonyhát is tartottak fenn. — Poel Cedek: átutazó szegényeket istápol. Elnöke: Schneeweiss Hermann. Fájdalom, Clujon ezt az intézmény éveken át tartó agitációk ellenére nem lehetett meghonositani. Aggmenház Egylet (elnöke: Blum Zsigmondné) mindkét nembeli tehetetlen öregeknek ad hajlékot. Talmud Tóra husz növendékkel, a Wizo, amelynek 220 tagja van és Gál Béláné irányitása alatt áll, a legaktivabb közületek egyike.

Ime a középnél kisebb zsidó község milyen sokoldalu karitativ és szolidaritási munka között fejlődik!

*

December másodikán este nyilt meg a Zsidó Otthon. Tágas, világos, modernül butorozott kellemes hely, nemcsak elnevezése szerint, hanem „otthon" a lényegében is.

Löwy Hermann a Zsidó Nemzeti Szövetség helyicsoportjának elnöke, aki a Zsidó Otthon fölötti intézkedést is vállalta, mondja, hogy az Otthonnak egyelőre csak 60 tagja van, de 150-re számitanak. Nem kell „nagy felhajtás"! Az Otthonban arra fognak berendezkedni, hogy több legyen benne a kultura, mint a szórakozás. Az ünnepélyes megnyitás tizenharmadikán, Chanuka délutánján volt.

A cionista élet a forradalom után élénk ritmussal indult meg Deván. Dr. Schächter László, dr. Lauffer Endre, a később Clujra került Löbl József tanár, dr. Lőrinczné Seiger Ella állottak az akkori fiatalság élén és lendületes hebraizáló, népi kultur munkát végeztek. Valósággal magukkal sodorták a hitközséget, amelynek asszimiláns elemei félreállottak és beletörődtek az idők uj áramába. Egymás után alakulnak meg: a sómér csapat, a Barisszia és más főleg kulturális célu közületek. Három évvel ezelőtt a két agilis és energikus Gál fivér: Béla és Ármin veszi át a vezetést és erős támogatójuk a Clujról Devára került dr. Weinmann Vilmos, aki szokatlan szivességgal dolgozik a helyicsoport átszervezésén.

*

Kis epizódom a hitközség volt elnökével, a joviális dr. Schulhof Zsigmonddal. Bemutatkozás után nehány szót váltunk arról, hogy a zsidóság az utóbbi években nem szereti az olvasást. Idegesség, kedvetlenség... Ki tudná megmondani az okát.

— Én — mondja dr. Schulhof — csak annyit tudok, hogy a legérdekesebb könyvet sem olvasom már. Tudom az okát. Kiöregedtem az olvasásból.

— Nem hinném, hogy nálam öregebb. Már pedig én nem csak olvasok, de irok is.

— Mind a kettő betegség — jegyzi meg kedvesen. De mondja csak, miből következtet az éveimre?

— A jó tartásából, az arca frisseségéből, az egész életrevalóságából. Azt hiszem, hogy valahol az ötvenedik év körül van.

— Kicsit tévedett.

— Mennyit?

— Számitsa ki. A napokban volt a születési évfordulóm. Születési évem: 1868.

— Bis hundert und zwanzig. De mivel állitotta meg az időt? Jó tudni ilyen titkokat.

— Azzal, hogy sokat voltam a levegőn. Minden szabad időmet a szabadban töltöttem. Ez a titok és az áfium.

— Hogyan alszik?

Dr. Schulhof kissé gondolkozik.

— Ekörül kis hiba van. Egyszer saját gondjaim, máskor a mások baja miatt nem tudok aludni.

Nem is lehet másként. Hetvenhez közel lenni zavartalanul jó egészségben és hangulatban, kicsi sok lenne egy mai zsidó számára.

HATEG

Hateg kicsi zsidó község nyolcvan családdal. Érdekessége, hogy már közel husz év óta gyökeresen át van cionizálva, amellett, hogy institucióiban szigoruan ortodox.

A papjuk — Tauber Izrael főrabbi ur — olyan imponálóan derék, szép férfi, hogy Mózest lehetne mintázni róla. Tiz év óta ortodoxok és azóta a vallási intézmények egész sorát honositották meg. A kóser hus ügyét konzervativ elvek szerint rendezték. Minden kulturális és rituális ügy a templom tájékára koncentrálódik: Talmud Tóra, mészárszékek, mikve. A Bukovinából idekerült fölötte szimpatikus főrabbi mondja:

— Meg akarom mutatni, hogy egy vallási alapon álló közület is lehet cionista. Nálunk a chaluciut, a héber nyelv, a Palesztina-szervezet áll a kulturális fejlődés központjában.

Az elvek gyakorlati megvalósulása sehol annyi energiával és következetességgel nem történt, mint Hategen. Komolyan veszik az átrétegeződést és az ifjuságnak Palesztinába való felkészülődését. Dr. Deák Lajos, a helyicsoport elnöke, egyik legrégibb harcosa a mozgalomnak, a szónak nem is képletes értelmében, mert állandó harcra késztetik a mostoha viszonyok, a közömbösség, a sokféle hiuság. „Emberfölöttit teljesit és nincs az a zsidó közügy, amelyben szivvel-lélekkel ne lenne kapható." Ezekkel a szavakkal jellemezte őt a főrabbi, aki dicsérte a gazdaságilag egyre gyöngülő községet, amelyben immár tizenöt üzlet zár szombaton. („Miért ne zárjunk? Olyan mindegy, ha rosszul megy. Legalább pihenünk!" — mondotta az egyik.)

Az országszerte hires hategi chaluc-farmnak most tizenhat tagja van (tavaszkor és nyáron 28—30-an voltak). A fiuk és leányok a téli munka stagnálása miatt részben a városban foglalkoznak alkalmi munkával.

— Miért nem lehet nehány tucat ilyenszerü farmot létesiteni az országban a hitközségek segitségével? — kérdem dr. Deák Lajostól.

— Azt hiszem azért, — feleli — mert nincs elég megfelelő emberanyag. A hitközségekben meglenne a hajlandóság az alija elősegitésére, de egy akciónak az anyagi eszközeit csak akkor célszerü megteremteni, ha maga az akció kilátásosnak igérkezik.

A cionista fejlődésnek egyik legnagyobb problémájával állunk szemben: a chaluciut átszervezésével. Nem könnyen megoldható probléma. De minél nehezebb és küzdelmesebb, annál több belátás és energia kell hozzá. Ez a „matéria" elő fog kerülni és akkor az ardeali zsidóság uj és érdekes munkaterülettel fog gazdagodni. (sz.)

Könyvek
Folyóiratok
Diszertációk
a legmodernebb kivitelben készülnek a
FRATERNITAS
Könyv- és Lapkiadó Részvénytársaság nyomdájában Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Telefon: 8-61.

SPORT

A szezón utolsó nemzeti bajnoki mérkőzésén a CAMT győzött

Clujon ökölvivó és vivóverseny szerepelt a programon

Cluj, december 14. Az előrehaladott idény miatt Romániában alig voltak labdarugómérkőzések. A szezón utolsó nemzetibajnoki mérkőzését Timisoarán játszották, ahol a CAMT csapata a Soimival csapott össze. Cluj sportmüsorán bajnoki ökölvivóverseny szerepelt, amely zsufolt ház előtt a vendégek győzelmével végződött. Cluj sportjának másik eseménye a CAC szezónnyitó vivóversenye volt, amelyen kardban Kökössy, törben Neufeld Haggibbor lett első.

A külföldi labdarugóeredmények között fontosságban első helyen áll a genovai Európa Kupa mérkőzés, amelyet a hazai csapat nyert meg. Eredmények:

CAMT—Soimii 2:1 (0:0). 1500 néző. Biró Marian Arad. Góllövők: a II-ik f. 9 p. Reiter, 20 p. Constantinescu, a 42. p. Boicodeanu. (Nemzeti Bajnokság B.)

Resița: UDR—Banatul 5:0 (3:0). Negreu 2, és Chiroiu (C. liga).

Lupeni: Minerul—Fulgerul 9:0 (5:0). (C. liga).

Simbolia: Hertha—Bohn 1:0 (0:0) district bajnoki.

Arad: Spárta—Caa 1:1 (0:0) barátságos.

Oradea: Cao-Cris comb.—District vál. 6:2 (2:1).

Cluj: Victoria—Echo 9:0 (5:0). Tréningmérkőzés.

Jéghokki

Tg.-Mures: Telefon Club—Mures 7:3 (2:2, 1:0, 4:1).

Cluj: Universitatea—KKE 6:0 (2:0, 1:0, 3:0).

Munténia főlényesen győzött Transylvani ökölvivói ellen

Munténia—Transilvania 14:2.

Cluj, december 14. A Munténia—Transilvania ökölvivóversenyt, amint azt előre sejteni lehetett, a vendégek gárdája nyerte. A transilvaniaiak egyetlen győzelmét. Dorián (Daróczy) szerezte, aki pontozással győz Tinicher ellen.

A versenyt a Davila szinházban zsufolt nézőtér előtt tartották meg, amelynek részletes eredményei a következők:

Légsuly: (Muscei) Radau győz Stoica ellen, aki a II-ik menetben feladja.

Bantamsuly: (Cocos) Gáspár a harmadik menetben kiüti Paizsot.

Pehelysuly: (Pana) Dorian pontozással győz Tinicher ellen.

Könnyüsuly: (Usrare) Rosca a II-ik menetben kiüti Tatarut.

Kisközépsuly: (Semi mijlocie) Stefanescu győz Fülöp ellen, aki a III-ik menetben feladja.

Középsuly: (Mijlocie)) Ionescu már a 2ik percben kiüti a sibiui Domniclet.

Kisnehézsuly: (Semi grea) Tofain győz Kádár ellen, aki a III-ik menetben feladja.

Nehézsuly: (Grea) Stanescu győz az I. menetben a Sibiui Wachsmann ellen, aki feladja.

Szünetben a rendőrlegénység két kitünő ökölvivója Sánta Hegyes Joan és Muntean Simion II. óriási közönségsiker mellett játszottak bemutatót Pálffival.

Timisoara: Banatul—Oltenia 14:2. Válogatott ökölvivó mérkőzés.

Sikerrel zajlott le a szezón első cluji vivóversenye

Törben első Neufeld Haggibbor, kardban Kökössy CAC.

Cluj, december 14. A szezón első vivóversenyét rendezte tegnap a CAC, amely kitünő sikrrel végződött. Az aránylag szépszámu közönség előtt tartott verseny eredményei a következők:

Törben 1. Neufeld Hag. 6 gy. 2. Guráth CAC 5 gy. 3. Biró CAC 5 gy. 4. Mózes Hag. 4. gy.

Kardban 1. Kökössy CAC 9. gy. 2. Neufeld Hag. 8. gy. 3. dr. Sári CAC 6 gy. 4. Guráth CAC 6 gy.

Külföldi futball

OLASZORSZAG—CSEHSZLOVAKIA 2:0 (2:0).

Az olaszok nagy küzdelem után győztek. A 39. p. Colaussi beadását Pasinati befejeli 1:0. A 43. p. Ferari éles bombájával 2:0. Szünet után a csehek támadnak, de az olaszok jól védekeznek. 30.000 néző, biró Miesz, Ausztria.

A mérkőzés után az Európa Kupa állása a következő:

1. Olaszország	2	2	0	0	6	2	4
2. Csehszlovákia	3	1	1	1	6	5	3
3. Ausztria	3	1	1	1	7	7	3
4. Magyarország	2	1	0	1	7	8	2
5. Svájc	2	0	0	2	3	7	0

Párizs: Franciaország—Jugoszlávia 1:0 (1:0) barátságos 25.000 néző. Biró Barlassina (olasz). A mérkőzés nagyobb részében a jugoszlávok támadtak, de a csatársoruk puha volt. Az egyetlen gólt a 21-ik p. Keller lőtte.

Turaeredmények

Belgrád: Bask—FC. Szeged 3:0 (0:0). (Szombat).

Belgrád: Jugoszlávia—FC. Szeged 3:2 (1:2).

Párizs: Ujpest—Red Star 4:2 (1:1) (Szombat).

Rouen: Ujpest—FC. Rouen 4:0 (2:0).

Lille: Hungária—Olimpique Lille 7:0 (1:0).

Rennes: Bocskay—FC Rennes 4:2 (1:2). (Szombat).

Rennes: FC Rennes—Bocskay 2:0 (1:0).

Marseille: Olimpique Marseille—Kispest 5:1 (2:0).

Budapest: Olaszország—Magyarország 8:8 (ökölvivás).

Jövőre csak egy csoport játszik a B) ligában?

BUCURESTI, december 14. A labdarugó szövetségben, mint biztosat állitják, hogy a Nemzeti Bajnokság B) csoportjait a jövőre egy csoportba olvasztják és az abban résztvevők számát 12-re apasztják le. A hir komolyságára jellemző, hogy Luchide Oszkár a labdarugószövetség főtitkára, a közeljövőben egyik bucuresti napilapban cikket fog megjelentetni, amelyben rá fog mutatni arra, miért van szükség a B) liga csoportjainak reformjára, amelyet — amint azt Luchide is mondja — jövőre feltétlenül megvalósitanak.

Franciaországban, Belgiumban és Törökországban játszik a CAO—Crisana vegyes.

Tudósitónk jelenti: A CAO—Crisana vegyes csapat téli turája már kezd kialakulni, sőt az eredeti tervtől eltérőleg bővülni. Eddig ugyanis csak arról van szó, hogy az oradeai vegyes csapat Franciaországban és Belgiumban fog több mérkőzést játszani. Ujabban azonban komoly esély van arra, hogy Törökországban is játszik néhány mérkőzést. Tekintettel éppen a tura nagy szabására, az oradeaiak vezetősége igyekszik a csapatot ugy összeállitani, hogy az a külföldön méltóképpen képviselje a román futballt. Szó van arról, hogy több bucuresti és cluji játékos erősitse az oradeai vegyes csapatot.

Neves atlétikai edzőt szerződtet a román atlétikai szövetség. Bucurestiből jelentik: A román atlétikai szövetségnek régi terve, hogy külföldi edző kezei alá helyezze a román atlétákat. A terv ezuttal a megvalósitás előtt van, minthogy a vezetőség legutóbbi ülésén elhatározták, miszerint még január 15. előtt az edző, aki hir szerint magyar származásu, Bucurestibe érkezik és azonnal megkezdi működését. Az edző a tavaszig teremben fogja működését kifejteni, mig a tavaszszal megkezdi rendszeres szabadtéri munkáját. A terv, amennyiben valóban megvalósitásra kerül, kétségtelenül sokat fog lenditeni Románia fejlődőképes atlétikai sportján.

Rendkivül népes mezőnnyel kezdődött meg a brasovi Ivria Vágó András asztalitenisz emlékkupa versenye. Tudósitónk jelenti: A brasovi Ivria asztaliteniszversenye, amelyet a Vágó András emlékkupáért játszanak, igen népes mezőnnyel kezdetét vette. A versenyen az összs bucuresti játékosok, az Aurora, Sportul Studentesc, ACT, Orfeus tagjai, de számos transilvaniai versenyző is indult.

?

mi jobb:

Napos meghülés: ágybanfekvéssel, lázzal, torokfájással, köhögéssel, izületi fájdalmakkal, vagy: az ha inkább megelőzi a bajt és bedörzsölésre, borogatásra, gargalizálásra „Diana" sósborszeszt használ, mely ellenállóvá teszi szervezetét.

SZINHÁZ-FILM MÜVÉSZET

ROMAN OPERA MUSORA

Kedd, dec. 15: (Oradean) Álarcosbál.
Szerda, dec. 16: (Timisoaran) Tosca.
Csütörtök, dec. 17 (Timisoaran) Aida.
Péntek, dec. 18: (Timisoaran) Rigoletto.
Szombat, dec. 19: (Resitan) Álarcosbál.
Vasárnap, dec. 20: (Timisoarán) Tosca (matiné), este Álarcosbál.
Hétfő, dec. 21: (Aradon) Aida.
Kedd, dec. 22: (Oradean) Tosca.

Cluj

Szerda, dec. 23: Traviata.

ROYAL MOZGÓ MUSORA:

A bünök városa. (San Francisco pusztulása). A 30 év előtti borzalmas földrengés rekonstruálása. Clark Gable, Jeanette Macdonald, Jack Holt, Spencer Tracy. Az utóbbi évek leghatalmasabb, monumentális filmalkotása. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 órakor.

EDISON MOZGÓ MUSORA:

3 film román és magyar feliratokkal: I. Kinai papagály. (Charlie Shan). Warner Olanddal. II. Smaragdtolvaj. Thomas Meighan, Charlotte Greenwood. III. Hiradó. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdete: 3, 6 és 9 órakor.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betüvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések dija előre fizetendő. Jeligés levelet csak ugy továbbitunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Ort. kóser szakácsnőt keresünk vidékre. Értekezni: Vegetárius étterem, Str. I. G. Duca 8.

Fogorvos, 30—35 éves korig beosztlhet. Egyelőre fiókpraksist kap. Fényképes ajánlatok „Bánát" jeligére kéretnek a kiadóhivatalba küldeni.

Eladó Clujon jólbevezetett fűszer-, csemege üzlet más elfoglaltság miatt. Cim a kiadóban.

Keresünk nagy terményrostát, dobozfüzőgépet, esetleg komplett dobozgyártó berendezést, szappanhütőprést. „Ardealul" Carei.

Kiadó azonnalra üzlethelyiség Piața Mihai Viteazul 30 sz. uj házban. Értekezni háztulajdonosnál.

Autorizált könyvelő 100.000 lej készpénzzel megfelelő állást keres, esetleg betársulást. Goldberger, Masaryk 21/a, I. em.

ב״ה

בעקלעאנער געמיינדע זוכט איין ש״ב י״ש ומומחה גוטער בע״ת מוהל בעפארצוגט, אפערטע אלטער אונד פאמיליענשטאנד זאמט קבלות (קאפיען) זינד אן דער בעקלעאגער קולטוס געמיינדע צוא ריכטען. צורפראבע ווערדען נור בערופענע צו-געלאסטען. שפעזען ווערדען נור דען אקצעפטיר-טען צרזעצט

Géza Kohl, president

Intelligens, gyermekszerető zsidóasszony kisebb fizetéssel, jó bánásmóddal elhelyezkedést keres, mint házvezetőnő, vagy anyahelyettes, jól főz, süt. Vidékre is elmegy. Cim S. V. Dej, C. Traian 45.

Magasmüveltségü, megyvetötéves független urinő, elegáns berendezésen kivül 300.000 lej hozománnyal férjhezmenne 50 év körüli jó egzisztenciáju, előkelő urhoz. Teljes cimü leveleket „Aki mer, az nyer" jeligére küldjenek a kiadóba.

Blondel- és lécrámákat felkérjük, most rendelje meg, ne halassza az utolsó percre. „Pax" Cluj, Cal. Victoriei 6.

Siruha komplekt, középtermetü férfire, eladó. Cim a kiadóba.

Kitünő ort. kóser vegetárius ételek és sütemények a legolcsóbb árban **kaphatók ADLER-nél, Str. Regele Ferdinand 22 ,I. emelet balra.** Ugyanott esküvők, barmicve-ünnepélyek, brisszek és teadélutánok rendezését vállalják.

Az Ön egészségének őre

a kellemesen illatositott

SENLASLO

(Szt. László)

fertőtlenitő toalettszappan és az antiszeptikus

DENTONAL fogpaszta

ÜDIT, FEHÉRIT, FERTŐTLENIT.

HAR ZION HAR CARMEL

egyedüli hajójárat, mely palesztinai lobogó alatt közlekedik Románia és Palesztina között. Rendszeres utas- és áruszállitás.

A legközelebbi hajóindulások Constanța-ból Haifába:

Har Carmel december 17 Har Zion december 24

Jegyek kaphatók az

Uj Kelet utazási osztályánál

a

„Kedem" utazási iroda

ardeali és banati vezérképviseleténél

Tehermentesitési ügyekben a

Lazar Bercovici Constanța

vámügynökség szolgálat felvilágositással. Casuta Postala 65. Tel. 174. Távirati cim: Bercovici

HIREK

Radio Columbia Ingelen
1937. typ.
Constructio-
nál Piata Unirii 31. Telefon: 93.

Nemzetek mérkőzése

Irta NAGY ENDRE

Nagy Endrének, a kitünő publicisztának alábbi szellemes irását a budapesti „Ujság" vasárnapi számából vesszük:

Kiküldött tudósitónk izgalmas és tanulságos részleteket mesél a bécsi nemzetközi bridzse mérkőzésekről. Különösen tanulságos volt a cseh-jugoszláv csapat mérkőzése. A cseh és a jugoszláv testvér-nemzet, mindkettő a hatalmas szláv-közösség belső tagja és különben is a kisantant szövetsége a legteljesebb politikai és gazdasági összmüködés kötelezi őket. És még is a barátságos sport-mérkőzés zöldasztala mellett gyönyörüen érvényesültek a két nemzet szembeszökőbb jellemvonásai.

A csehek a licitben kitartó szorgalommal, de józan megfontolással, lépésről-lépésre haladtak előre; a legkisebb balesély lehetőségét is óvatosan kerülték és a legvalószinübb szlemm-kilátásról is lemondtak, nehogy a robberüket kockára tegyék. Ugyanez a zseniálikmus és óvatos megfontolás jellemezte őket a megjátszásban is.

Viszont a jugoszlávok a délszaki népek lobogó fantáziájával vetették magukat a licitbe. Szilaj optimizmussal ugrották át a közbenső fokokat és temperamentumukkal mindig a lehetőségek legszélesebb határait rohamozták meg. Északi és déli nemzetek temperamentumbeli különbsége talán még sohse domborodott ki olyan élesen, mint e mérkőzésen.

A cseh csapat összeállitása a következővolt: Grosz és Klein—Grün és Blau.

A jugoszláv csapaté pedig: Löwy és Berger—Kauffmann és Gruber.

— **Antonescu Párizsba utazik.** Bucurestiből jelentik: Antonescu külügyminiszter ma hivatalos látogatásra indul Párizsba Crețeanu Moscuna és Ioanid kiséretében. A külügyminiszter elutazása előtt megbeszélést folytatott Tatarescu miniszterelnökkel.

— **Max Reinhardt amerikai állampolgár lesz.** Newyorkból jelentik: Max Reinhardt, a világhirü rendező kijelentette, hogy felveszi az amerikai állampolgárságot és a jövőben csak a salzburgi ünnepi játékok alkalmával fog Európában tevékenykedni.

— **Bélrenyheség és kinzó főfájások,** a máj és az epeutak bántalmai, gyomor- és bélhurut, aranyeres bajok és a végbél megbetegedései esetén a természetes **Ferenc József** keserüviz gyorsan és biztosan mgszünteti a hasiszervek pangását. Az orvosok ajánlják.

— **Az unitárius egyházi főtanács ülése.** Vasárnap ült össze Clujon az unitárius egyházi főtanács ülése, amelyen a különböző egyházi jellegü szervezetek tartották meg évi jelentéseiket és az egyház különböző problémáit, valamint sérelmit vitatták meg. Az Unitárius Irodalmi Társaság jelentését S. Nagy László tartotta meg és ezután be is jelentette lemondását. Helyébe Szentmártony Kálmán unitárius kollégiumi igazgatót választották meg, mig Nagy Lászlót örökös főtitkárrá választották. Ugyancsak lemondott a Dávid Ferenc Egyesület elnöke, dr Abrudbányay Ede országgyülési képviselő, akinek helyét még nem töltötték be. Az egyházi tanács ülésén feltárták az egyház különböző sérelmeit. A költségvetésben az utóbbi években fokozatosan csökkentették az államsegélyt. A székelyföldi iskolák kérdésében nagyon sok a sérelem. Ezután dr Varga Béla egyházi főtitkár lemondása került a napirendre. Hosszu vita után a főtanács határozatot fogadott el, mely szerint ötös bizottságot küld ki dr Varga Béla lemondása körülményeinek kivizsgálására.

— **Ma fontos értekezletet tart Clujon a nemzeti parasztpárt.** Bucurestiből jelentik: Ma, kedden Clujon ülést tart a nemzeti parasztpárt ardeali és banati végrehajtóbizottsága. A Zorile szerint a hozandó határozatok meghaladják a helyi fontossagot. Szó van róla, hogy Mihai Popovici, sőt Maniu is felszólalnak az értekezleten és ismertetik nézeteiket a politikai helyzetről.

— **A mexikói kommunisták minden eszközzel meg akarják akadályozni Trockij oltani letelepedését.** Mexikóból jelentik: A mexikói kormány elutasitotta a kommunista párt kérését, amely a Trockijnak adott menedékjog visszavonására vonatkozott. E határozat alapján a kommunista párt kijelentette, hogy fenntartja olyirányu döntését, hogy minden eszközzel megakadályozza Trockij letelepedését Mexikóban.

— **Egy aradi gyógyszerészt köröz a bucuresti sziguranca.** Bucurestiből jelentik: A bucuresti sziguranca — irja a Capitala — Szondy János aradi gyógyszerészt keresi, akit kábitószercsempészéssel vádolnak. Az illetőt egyuttal Sándor István kereskedő meggyilkolásával is vádolják, aki a Szondy gyógyszertárban vásárolt morfiumadag következtében halt meg.

Siruhák
hozott és saját anyagból
hölgyek részére a legujabb divat szerint
speciális kiviteiben:
Mózes Andor
CLUJ, Str. Memorandului 2. szám.

— **Holnapi időprognózis:** További nedves, ködös idő és viszonylagos meleg, kismértékben váltakozó légnyomás, enyhe szél délnyugat felől, változatlan hőmérséklet várható.

— **Befelé terjesztik ki a Maginot nevü francia határerődvonalat.** Párizsból jelentik: A Le Matin részleteket közöl a Maginot-vonal név alatt ismert francia határmenti erődítményeknek az ország belseje felé való kiépitéséről. A képviselőház katonai bizottságának alelnöke kijelentette, hogy ezáltal nem akarnak a Lauter vagy Onouey-féle védőrömüvekhez hasonlót felállitani, hanem az ország belsejében akarnak erődöket vonni, hogy semmilyen tüzérségi ágyutüz ne érhessen célt abban az esetben, ha a védelmi munkálatok 8—10 kilométernyi mélységben folynak. Rövidesen Daladier-erődökről fognak beszélni — mondja a Le Matin.

— **Tüz a Lady kötöttárugyárban.** Tegnap délután a Goldis ucca 4. szám alatti „Lady" kötöttárugyárban tüz ütött ki. A tüze a járókelők vették észre, akik értesitették a tüzoltóságot. A katonai tüzoltóság Zacharescu kapitány vezénylete alatt pár perc mulva kivonult a helyszinre. Megkezdték az oltási munkálatokat, a tüz azonban még olyan kicsi volt, hogy néhány perc mulva sikerült teljesen eloltani. Nagyobb kára a gyárnak nem volt.

— **Ételmérgezés okozta a Chorches-család halálát.** Megirta az Uj Kelet, hogy néhány nappal ezelőtt Cluj egyik külvárosi uccájában lakásukon holtan találták Chorches Joan 47 éves hordárt és 43 éves feleségét. A házaspárt a szomszédok találták meg és a rendőrség bevezette a nyomozást arra vonatkozólag, hogy büntény forog-e fenn, vagy pedig a házaspár ételmérgezésnek, vagy más méregnek esett áldozatául. Kernbach professzor a törvényszéki orvostani intézet vezetője ma délelőtt ejtette meg a házaspár boncolását. A boncolás során megállapitást nyert, hogy a halált ételmérgezés okozta, ami az asszony azonnali halálát idézte elő. A férfi rövid ideig még életben maradt ezután, de miután idült alkoholista volt, ő sem tudott a méregnek ellenállani és rövid idővel felesége halála után, szintén kiszenvedett. Temetésükre az ügyészség megadta az engedély.

— **A város ebben az évben nem járul hozzá a munkanélküliek segélyezéséhez?** Legutóbbi számunkban hirt adtunk arról, hogy a városnál semmit nem tudnak a munkanélküli segélyekről, annak ellenére, hogy küszöbön van a karácsony, a tél pedig már jó ideje beállott. Ezzel kapcsolatban beszélgettünk tegnap dr. Draganu Nicolae főpolgármesterrel, aki kérdésünkre a következőket jelentette ki: A város semmi hivatalos értesitést nem kapott a munkanélküli segelyekkel kapcsolatban. Magánforrásokból tudjuk, hogy a belügyminisztérium hozzájárult a segélyek pénzbeni kiosztásához, amelyet a munkásbiztositó pénztár folyositana. Bennünket felszólitott a munkásbiztositó pénztár, hogy járuljunk hozzá a segélyekhez. Ezt mi nem tehetjük, mert ilyenirányu törvény nincsen. A városnak különben sincsen külön munkanélküli segélyalapja. Ami pénz rendelkezésünkre áll hasonló célokra, azt a város szegényeinek fogjuk juttatni, mivel a munkanélküliek ügyét, mint hallom, nem mi intézzük. Ez az összeg azonban nagyon kevés — folytatta a polgármester — alig egy hónapra elegendő. Ezzel fejezte be nyilatkozatát dr. Draganu főpolgármester. Természetes, hogy a város segélyezi a szegényeket. Ezen a téren a jelenlegi időközi bizottság mindig megtette a kötelességét, de ugy hisszük, nem hagyhatják segély nélkül, a városnak adófizető polgárait, akik eddig megtették adófizető kötelességüket és akik most munka hijján télviz idején a város segitségére szorulnak.

SIELŐK!
KORCSOLYÁZÓK!
SPORTOLÓK!
Figyelem! Megnyilt a
HERCULES
áruház
CLUJ, Cal. Reg. Ferdinand 9.
sport osztálya
bel- és külföldi különlegességek dus választékban.
Komplett sifelszerelés már 485 lejtől
Sikölcsönző osztály!
DIJTALAN SIKURZUS MINDEN SITALP-VEVŐNEK!

— **Elutazott Varsóba a román kereskedelmi delegáció.** Bucurestiből jelentik: A kereskedelmi minisztérium utasitására ma delegáció indul Varsóba, hogy ott uj román-lengyel kereskedelmi egyezmény alapjait lefektesse. A küldöttség tagjai Gr. Dumitrescu, Polizu, Irdan és Emilian.

— **Munkanélküli segélyakciót indit a munkaügyi minisztérium.** Bucurestiből jelentik: A munkanélküliek és nincstelenek felsegélyezésére az ünnepek küszöbén a munkaügyi miisztérium jótékonysági akciót inditott.

Charles Laughton
(VIII. Henrik, Ave Cesar nagysikerül főszereplője játssza az egyrészből álló
NYOMORULTAK
film főszerepét.
Nagy premier! Szerdától! Davila Mozgóban!

— **Óriási mértékben emelkedtek az Egyesült Államok közadósságai.** Washingtonból jelentik: A szövetségi kincstár jelentéseiből kitünik, hogy az Egyesült Államok közadósságai az utolsó három év alatt 10,698. 100.000 dollárral emelkedtek és összesen 34 milliárd 232,400.000 dollárt tesznek ki.

Illa Cosmetica
Str. Samuell Micu 2. Tisztelettel értesiti nb. hölgyközönségét, hogy **kozmetikai szalónjában a plasztikai** mütéteket (**orr- és fülformálás, szem-, homlok- és nyakránc eltüntetését**) bevezette, amelyeket egy **külföldön specializált kiváló orvos** mütermében operál.
Hormon-pakkolások, kozmetikai kezelések a legtökéletsebben és leglelkiismeretesebben. Bérlet és diák árak.

— **Saveanu Párizsban.** Bucurestiből jelentik: Saveanu, a kamara elnöke ma Párizsba utazott, ahol a karácsonyi ünnepeket tölti.

* **Ujitás a töltőtollak terén.** Mint értesültünk, a helybeli Boros papirkereskedő cég egy uj rendszerü gravirozó gépet kapott Amerikából, mivel töltötoll vevőinek a nevét, vagy a kivánt szöveget ingyen bevési.

— **Marpe Lönefes faakciója.** A cluji „Marpe Lönefes" vasárnapi teadélutánján Teszler Jenőné látta el a háziasszonyi tisztséget, beszédében rámutatva arra, az akcióra, amit a Marpe Lönefes kezdeményezett a szegénysorsu betegek faellátása érdekében. Az akció első munkája szép sikerrel járt.

— **A Goldmark Filharmóniai Társaság** értesiti tagjait, hogy ma, kedden este 9 órakor zenekari összpróbát tart, melyen a tagok teljesszámu megjelenését kéri.

— **Ügyvédeknek** nélkülözhetetlen az „Indexul Legilor" néven megjelent törvénycimtár uj kiadása, amely az 1918 évtől mindmáig megjelent törvények és rendeletek szabatos, részletes és áttekinthető felsorolását tartalmazza, szakminisztériumokra felosztva és betüsoros tárgymutatóval ellátva. Ára, utánvéttel is 120 lej. Megrendelhető szerzőnél: dr. Röszler Viktor, Cluj Str. Vasile Goldis 20. c.

— **Beck lengyel külügyminiszter ebédet adott Samsonovici tábornok tiszteletére.** Varsóból jelentik: Beck külügyminiszter tegnap ebédet adott Samsonovici tábornok tiszteletére, amelyen felszólalt és méltatta Antonescu román külügyminiszer pénteki expozéjának fontosságát. Tegnap Diaconescu ezredes, a román követség katonai attaséja teát adott Samsonovici tábornok tiszteletére, amelyen a lengyel hadsereg főtisztjei, a román követség személyzete, több külföldi katonai attasé és magasrangu lengyel tiszt jelent meg.

— **Sulyos autószerencsétlenség Bucurestiben.** Bucurestiből jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt tegnap a fővárosban. Egy nagy sebességgel haladó teherautó felszaladt a járdára és elütött négy járókelőt. Ezek közül két gyermek, Dumitriu Mierla és Ion Ghițescu sulyosan megsebesültek. A vizsgálat megállapitotta, hogy a teherautó sofőrjét nem terheli felelősség, mivel a kocsi a sikos aszfalton megcsuszott.

— **Sykovszki amerikai gangsztert Varsóban letartóztatták és a román határra vezették.** Varsóból jelentik: Abram Sykovszkit, az ismert amerikai gansztert, Al Capone jobbkezét letartóztatták és a román határra vezették. Sykovszki páncélautóban érkezett Varsóba és a legelőkelőbb szállodában bérelt lakosztályt. 200.000 dollár készpénzt találtak nála, de állitása szerint különböző angol és svájci bankokban több mint egymillió font sterling és 20 millió francia aranyfrank vagyona fekszik. Sykovszki ezzel az összeggel akarta fellenditeni Lengyelország gazdasági életét.

A világdijnyertes
Földes Jolán
„Halászó Macska
uccája" LEPAGE-nál Cluj. Füzve 53 lej, kötve 72 lej. „Mária jól érett", kötve 93 lej. Postán utánvéttel.

ÚJ KELET

Legujabb hirek

Szabadon engedték Csang-Kaj-Sek marsallt?

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

E tárgyalásokat a kinai kommunisták fiatal vezéreinek közvetitésével folytatták le. A japán kormányt ezek a tárgyalások késztették állitólag arra, hogy megkösse a japán-német kommunista-ellenes egyezményt.

A fentiekkel szemben a moszkvai Tass-ügynökség kategórikusan cáfolja a DNB és a Domej-ügynökség azon hirét, amely szerint Csang-Hszu-Liang Moszkva segédletével alapitott volna kormányt

és véd- és dacszövetséget kötött volna a moszkvai kormánnyal.

Mit követel Csang-Hszu-Liang

Ujabb nankingi jelentés szerint Csang-Hszu-Liang, a forradalmi kormány elnöke nyolc követelést állitott fel a nankingi kormánnyal szemben. Követeli a vöröscsapatok elleni hadjárat beszüntetését, a kommunistáknak a Koumintangba való felvételét, a szovjetunióval való szövetséget, az ellenállást Japánnal szemben, nemzetvédelmi kormány alakitását, a közjavak megmentését, a szabad véleménynyilvánitás helyreállitását és amnesztiát a politikai foglyoknak.

A Reuter jelenti hiteltérdemlő pekingi forrásból, hogy Csang-Kaj-Sek marsallt szabadon engedték és utban van Nanking felé. Egyidejüleg Sianfuból küldött táviratában Csang-Hszu-Liang tábornok közli, hogy Csien-Ta-Csun tábornok, Csang-Kaj-Sek marsall vezérkari főnöke öngyilkosságot követett el. Hivatalos körök szerint azonban a tábornokot megölték a zendülők és Csang-Kaj-Sek marsall testőrségének harcában. Sanghai jelentés szerint Donald-nak, Csang-Kaj-Sek marsall technikai tanácsadójának és Csang-Hszu-Liang személyes barátjának rendkivüli megbizatást adnak. Donald jelenleg Sianfuban tartózkodik és őt fogják felkérni a közvetitésre. Hivatalos körök azt hiszik, hogy Csang-Hszu-Liang nem fog olyasmit tenni, ami egyhangu helytelenitést idézne elő. Csang-Kaj-Sek marsall sorsát illetőleg nem aggodalmaskodnak.

Tizennyolcévi fegyházra itélték Frankfurter Dávidot

Világszerte megdöbbenést keltett a sulyos itélet

GENF, december 14. *A graubündeni esküdtszék hétfőn este hirdetett itéletet Frankfurter Dávid fölött. Az esküdtek igennel feleltek a bünösség kérdésére, elvetették az enyhitő körülmények alkalmazását és a közvád képviselőjének javaslatát magukévá téve, 18 évi fegyházra és az országból való kiutasitásra itélték Frankfurter Dávidot, aki 1936 márciusában agyonlőtte Wilhelm Gustloffot, a svájci nácivezért.*

A büntetésbe nyolc hónapot beszámitottak és ugyankkor Frankfurtert elmarasztalták a perköltségekben is.

A graubündeni esküdtek itélete, amelyet nagy izgalommal várt a világ zsidó és nemzsidó közvéleménye egyaránt, általános megdöbbenést keltett. Az itélőszék teljesen figyelmen kivül hagyta azokat a sajátos körülményeket, amelyek a tragikus sorsu zsidó fiatalember kezébe nyomták a revolvert, sőt arra sem voltak tekintettel, hogy Frankfurter Dávid elkeseredése már-már a beszámithatatlanság határán mozgott.

Németország dodonai válasza a francia-angol békéltetési javaslatra

Az angol külügyi hivatalba beérkeztek Németország, Portugália és a szovjetek válaszai. A frontokon nem voltak jelentősebb harcok. Háromezer orosz önkéntes szállott ujra partra Spanyolországban?

London, december 14. (Rador). A Foreign Officeba beérkeztek Németország, Portugália és a szovjetek válaszai a francia-angol javaslatra. Mára várják az olasz választ is.

A válaszok közül tegnap este Berlinben közzétették a Spanyolország pacifikálására vonatkozó és az angol-francia inditványra adott német válasz szövegét, amely többek között igy szól:

1. A német kormány kész támogatni minden olyan intézkedést, amely a rend és béke helyreállitására van hivatva és elháritja a háborunak Európa többi részeire való átterjedése veszélyét.

2. A német kormány kész résztvenni minden olyan tárgyalásban, amely a benemavatkozás hatékony ellenőrzését követi, de egyidejüleg azt hiszi, hogy minden közvetett vagy közvetlen beavatkozás betiltása annyira általános probléma, amelynek tényezői szorosan kötve vannak egymáshoz.

3. Maga az érdekelt hatalmak közös közvetitési akciójának terve minden szimpátiát megérdemel, de a német kormány még sem lát Spanyolországban a felkelő kormányon kivül más tényezőt, amely olyan igényekkel léphetne fel, hogy ő képviseli a spanyol népet. Ennek dacára nyilt szivvel kész együttmüködni minden, a többi kormányok által előterjesztett konkrét benemavatkozási inditvány gyakorlatba helyezésénél.

Viszonylagos nyugalom a frontokon

A Havas jelenti Gijonból, hogy az asturiai fronton nyugalom van. Az eső és köd akadályozzák a hadmüveleteket. A baszk védelmi tanács közleménye szerint a kormányerők bombázták Villarealt és a felkelők tüzérsége Ellorio helyiséget.

A német távirati ügynökség jelentése szerint a valenciai kormányvezetők azt hangoztatják, hogy a C 3 elnevezésü kormánytengeralattjárót megtorpedózták és Malaga kikötője előtt elsüllyesztették. A 47 agu személyzet közül csak a kapitány és két matróz menekült meg.

A felkelők sevillai közleménye arról szól, hogy a kormányerők tegnap folytatták a felkelőcsapatok rohamozását Villarealnál, de visszaverték őket. A felkelők több foglyot és gazdag hadianyagot zsákmányoltak. Mondragon körzetében egy kormánykülönitmény megpróbálta elfoglalni a felkelők hadállásait, de visszaverték. Az asturiai fronton csend van a szombati harcok után. Salas vidékén a felkelők háromszáz halottat temettek el, akiket a kormányerők hagytak hátra. A kormány repülői ugy látszik erőfeszitéseiket Mondragon körül összpontositják. A többi frontokon nyugalom van.

Az orosz és német beavatkozás ujabb hirei

Párizs, december 14. (Rador). A Le Matin ujabb részletekkel szolgál a Szovjetunió által a „marxista" Spanyolországnak nyujtott támogatásról. A Kuban, Ciubar, Cioret és Kharkow hajók 3000 önkéntest, a legjobb orosz ezredek katonáiból kiválasztottakat, tett partra Spanyolországban. Ezek a 11-ik és 12-ik nemzetközi zászlóaljakba vannak sorozva, a legjobb felszerelés felett rendelkeznek és Madrid körzetében több mint 100 orosz gyártmányu harcikocsi áll rendelkezésükre.

A Reuter gibraltári tudósitójának mértékadó helyről nyert információi szerint azt az orosz tengeralattjáró-rajt, amelynek feltüneséről már irtak, vasárnap délelőtt Palma Majorca kikötője előtt látták.

A fentiekkel kapcsolatban az orosz Tass-ügynökség cáfolja azt az állitólag Odesszából kapott német hiradást, hogy az orosz kormány elhatározta volna a Spanyolországnak szánt municiókküldemények fokozását. A Tass szerint semmi ilyen intézkedés nem történt.

A Havas berlini tudósitója szerint, bár hivatalosan nem erősitik meg, olyan hirek járják, hogy a birodalmi kormány egyik magasrangu repülőtisztjét Spanyolországba küldte, hogy Franco tábornok mellett mint légügyi attasé szolgáljon.

Dublin, december 14. (Rador). O'Duff tábornok brigádjának 800 önkéntese tegnap Galwayban hajóra szállt, hogy Spanyolországban Franco tábornok oldalán harcoljon. A brigád rövidesen ujabb különitményeket küld Spanyolországba.

Londoni és római jelentés szerint az olasz kormány válasza a spanyol polgárháboru ügyében való francia-angol közvetitési inditványre, hasonlóan van megfogalmazva, mint a német kormány válasza. Elsősorban az olasz kormány azt az óhaját fejezi ki, hogy Spanyolországban minél hamarabb állitsák helyre a rendet és minden elkövettessék annak érdekében, nehogy a háboru Európa többi részére is átterjedjen. Megállapitja a jegyzék, hogyha az önkéntesek toborzásának, közadakozásnak és egyik, vagy másik fél számára való propagandának kérdéseit, elejétől fogva tanulmányozás alá vették volna, a spanyolországi helyzet ma más volna. Az olasz kormány nem látja akadályát annak, hogy a benemavatkozási bizottságban lévő képviselője utján tanulmányozás tárgyává tegye mindazokat az intézkedéseket, amelyek hivatva lesznek biztositani a benemavatkozás elvének maradéktalan alkalmazását azzal a feltétellel, hogy azokat az intézkedéseket egyidejüleg és teljes mértékben alkalmazzák.

Leon Blum szenzációs nyilatkozata a spanyol konfliktusról és a német-francia viszonyról

„Franciaországban belellegzett a fasizmusnak"

LONDON, december 14. A News Chronicle intervjut közöl Leon Blumtól. A francia miniszterelnök kijelentette, hogy rendkivül sulyosnak tartaná a németek és olaszok beszivárgását Marokkóba, valamint a Baleari és Kanári szigetekre. A helyzet igen aggasztó ugy Anglia, mint Franciaország számára és amennyiben a benemavatkozási akció eredménytelen maradna, ugy általános háboru veszedelme fenyeget. Ha sikerül a Népszövetséget szolid alapokra helyezni, ugy a ma nélkülözhetetlen orosz-francia szerződés szükségtelenné válhatna. A német-japán egyezmény közelebb hozza Amerikát Európához.

Franciaország kész Németországot segiteni normális gazdasági élet megteremtésében, ha a németek hozzájárulnak egy általános leszerelési nivóhoz és normális politikai élethez. Franciaországban befellegzett a fasizmusnak.

Mihály trónörökös fogja képviselni Romániát VI. György koronázásán

Addigra hadnaggyá fogják előléptetni a nagyvajdát. Báró Rotschild bécskörnyéki birtokán tölti a karácsonyi ünnepeket a lemondott király

London, december 14. Hivatalosan jelentik, hogy *Windsor* herceg, a volt VIII. Eduard király Ausztriába utazik és ott Louis *Rotschild* báró vendége lesz a Schlossenzesfeldi birtokon, mely negyven kilométernyire fekszik Bécstől. A herceg vasárnap este 10 óra 15 perckor Bécsbe érkezett és onnan autón utazott tovább Schlossenzesfeldbe.

Simpsonné asszony, aki még mindig Cannesben tartózkodik, tegnap bezárkozott és leveleket irt. Simpsonné karácsonykor utazik Bécsbe és ott fog találkozni a lemondott királlyal.

VI. György király lányai kiséretében vasárnap meglátogatta Mary királynét, akinek birtokán istentiszteletet tartottak.

Az angol sajtót még mindig foglalkoztatják a király lemondása miatt az egyes ipari üzemeket ért károk. A három legnagyobb női divatszalón legalább 200 ezer frontra teszi kárát, mert számitott rá, hogy a gazdag amerikai asszonyok, akik a koronázásra jönnek,

ugyanolyan öltözékeket fognak rendelni, mint Mrs. Simpson, aki rendes vásárlója volt ezeknek a cégeknek.

Nem valószinü, hogy emiatt kártéritési igénnyel léphetnének fel az állam ellen, mint ahogy nem léphettek fel VII. Eduard uralkodása idejében azok a cégek sem, melyek a király vakbélgyulladása következtében elmaradt koronázási ünnepélyre nagy befektetéseket eszközöltek. VI. György koronázását ugyan programszerüen május 12-én tartják meg, amikor VIII. Eduard koronázását tartották volna, ennek ellenére azonban a szállodai ipar rendkivül sulyos károkat fog szenvedni, mert a volt király népszerüsége és érdekessége sokkal több idegent vonzott volna az angol fővárosba, mint VI. György koronázása.

Bucuresti, december 14. *Politikai körökben az a szenzációs hir terjedt el, hogy VI. György koronázásán Mihai vajda fogja képviselni az országot. A trónörökös ezuttal először képviseli hivatalosan a királyt külföldön. Akkorra Mihályt hadnaggyá fogják előléptetni és ecélból már meg is kezdte a megfelelő vizsgára való előkészületeket.*

Zárt tárgyalást kért Grosz Jenő a Cagero-perben

Bucuresti, december 14. Az ilfovi törvényszék ma folytatta a Cagero-per tárgyalását. Grosz Jenő kijelentette, hogy a per tárgyát képező behozatali engedéllyel kapcsolatosan az importőrök blokkja csak egymillió 200 ezer lejes hasznot realizált. Ezzel szemben a Steaua Romana közel 17 millió lejt keresett.

Grosz Jenő ezután zárt ülést kért azzal, hogy szenzációs vallomást kiván tenni. Kijelenti, hogy aláirását többszörösen meghamisitották és meg akarja mondani, hogy kik a bünösök.

A tárgyalás folyik.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefonszám: 8-61.

CENZURAT